

A

680

—

—

XI.

—

—

TOMPA . MIHÁLY

KISEBB KÖLTEMÉNYEK

CENZORI PÉLDÁNY

KOLOZSVÁR, EGYETEMI KÖNYVTÁR

RÉGI JELZET: A.409,
VI.C.21

UJ JELZET: Ms. 409

ERD. MUZ.-EGYL.

KÉZÍRATTÁR.

VI. C. 21. szám.

Bónis-Pogány Karolina
szellemének.

V

Hol vagy? hová löl dicő asszony!?

Nemtö, ki körtünk latorék!

Mit vétettünk: hogy elszakaszon
 Haragjában fölünk az ég?

Harmincegy év! — s telked megkérlek...
 Hogy mondjuk el sírod porán:
 Te élhesél késő vénségig,
 S elmulárod mindig korán..!

Mentsen minden világi mártul
 — Távol hűi vágy s ösetönök, —
 Vevéd élsed kalauzául:
 Mi a lélekben szent, örök.
 Érzelméd volt szür-tiszta harmat,
 Fény, fény mellyet befogadott;
 S mit csak egy felsőbb lény akarhat:
 Az volt a te akaratod!

Mást gyógyítván, tenrived enyhül,
 Jusalmit a tétben léli;
 Követed art, mint a delezüst,
 Ha fordul a nyomos felé.
Aldormi! e mondást nem érted,
 Pedig áldortál eloget;
 Nérvén kered jótéteményét:
 Hogy az máskép nem is lehet!

Lelked most a felhők közt tűnt el,
 Abrándiból várnysat kötött;
 Majt állál a bölcs gyöngörével,
 Egy virág, egy bogár fölött!
 Tudnál égen és földön járni...!
 Valál magasra, gyermekes,
 A sexnséges és a parányi
 Emelt, — s bírá figyelmedet!

Híve, kit anyának neveznek:
 Sebénél és fájdalomnál,
 Nem csak borongtál mint a felleq,
 De enyhe csöppet hullatál!
 Od'adtad a gyöngyöt, gyémántot,
 Az esüstöt, az aranyat...
 A ki látott: — tisztelt, imádott,
 S te ékesb löl és gardagabb!

Hamar meghaltál...! első örökre!
 Nem ölelek bár mint szülét:
 A sors, szip lelkedre kötötte
 A beteges világ ügyét!
 S anya valál...! királyi nyilván!
 Ugy ösmert az erény hona,
 Homlokodon, — te nem gyanítván, —
 Ott csillogott a korona

Értetted a lángész művében,
Érezted a költő dalát!

Lantomnak is bus zöngelmében
Kedved tölt, — s art meghallgatád!

Boldog valék: hogy megragadtak
Oh dicső! annak hangjai...

En, birtam volna egy-magadnak
Életem végeig dallani!

Bocsáss, bocsáss meg most is nekem,
— hinek ez bus, de szent öröm! —

Dalaim, — hogy élőlk hosszabb legyen, —
Heved- s emlékedhez kötöm!

S meghajlok oh fényes jelenség!
Halmodon, mit könyárja mos...

Fohászkodván: hogy sok születésük
Ki hozzád lesz hasonlatos !!!

IX

Dalok. Románok.

ERI

K

V. 6

X

MELEG FORRÁS.

Teiőre, rónaságra
 Borult ~~felér lépés~~ hó stemfedél;
 Mi jól esnék szememnek
 Egy zsenge zöld levél!
 Kitől ~~halotta homlokam~~ Hol virágot a holt fejére
 Virágot kér a szeretet: A hűség kere szed:
 Még gyász-füzér sem ékesíti
 A holt természetet.

Míg ^{bús} gyász egyformaságon
 Fárad szívem, szemem:
 Hiába száll az égre
 Vágyó tekintetem;
 Két hervadatlan égi rózsá,
^{Melly} ~~ki~~ fény-szirommal meghasad:
 Nem int ~~felém~~ kelet s nyugat ^{felől rám}
 Korány és alkonyat.

Meleg forrás! te hozzád,
 Te hozzád térek én!
 Hol zöld pázsit mosolyg rám
 Nagy télnek idején;
 A bős vihar, hófúvataggal
 El ~~elborít~~ ~~he~~ nem temet, — habár befed,
 Meleg habbá olvasztja azt is
 Langyos lehelleted!

ER

K

V. 1

2.

~~6~~

Nem

virágot hint,

~~Mit~~ bánom én, ha zúg is
A téli fergeteg;
Lakásod kis vidéke
Nyugalmas és meleg!
Egy tündér kéz zöld pázsitodra
~~Virágot~~ hint, lepéket hív;
Légy üdvöz, üdvöz, életemnek
Meleg forrása: szív!

HALOTT FELETT.

Ti boldogító szép szemek,
Sugárotok hogy elfogyott!
A zengő ajk hogy megfagyott!
Szív és kebel minő hideg!

Nem értél sok bűt s örömet;
Korán jött élted alkonya,
Hogy légy a sír menyasszonya...
Fehér rózsák fürtid között!

Lehervadt ékes rózsaszál,
~~Nem ösmerélek téged én,~~ *Mosolygásod nem ösmerem*
Míg a tavasznak idején
Az életfán virágozál!

Járván az élet útait —
Nem vendég, szomszéd vagy rokon —
Por és verejték arczomon,
Fáradt zarándok állok itt!

3.

Megtámasztom vándorbotom,
 És összetéve két kezem
 Bánkódom és emlékezem...
 S úgy jól esik a fájdalom!

Vándor vagyok — az idegen,
 Korán, korán lehervadott
 Fehér liljom, fehér halott!
 Megesókol, és tovább megyen. —

VALLOMÁS.

Holdvilág a lány szerelme!
 Hallgatom, ha mondja más;
 S bennünk nincsenek hiányok?
 Im, azért is szép leányok,
 Tölem egy kis vallomás!

Lángolón tudok szeretni,
 Isten látja lelkemet!
~~Árde-arról~~ ^{Szerelme} hogy szerelme
 Csak futó láng gerjedelme,
 A bohó szív mit tehet?

Minden esinos hölgy-fejecske
 Lángra lobbant hirtelen;
 S hogy ~~non-ugy~~ ^{maszék} leend, ki tudja?
 Szívem mindig azt hazudja:
 Hogy szerelme végtelen!

És az ajk, a szív bolondja,
 Mézes-mázos íge rajt;
 Szól nem érzett fájdalomról,
 Üdv, hűség~~ről~~, sírhalomról,
 Esküszik, könyörg, sohajt;

S mit tagadjam, drága szépek!
 Mindezeknek hinni baj!
 Erről, annyi szöke, barna
 Tudna szólni, ha akarna,
 Szól is annyi köny, sohaj.

Életem bohóskodásit,
 Ah, ha jól felgondolom:
 Sírva térvén tűzhelyemre,
 Hamvat hintsek-e fejemre
 Vagy kaczagjak? nem tudom!

Emlékül nyert fürteimből,
 — Így álmodtam egyszer én —
 Vala fonva volt ~~egy~~ szörnyű ostor,
 S egy kísértetes kolostor
 Czellájában ~~tűnt~~ ~~elém~~.

Nem régen azt álmodtam,

Ah, csak álom! ánde szörnyű,
 S ostorával jóra int...
 Kár, hogy akkor tűnt szemembe
 A legszebb arcz életembe:
 S régi lettem én megint!

És kaczagva élek; úgy is
 Majdha őszi szél síkolt,
~~S rózsá, liljom a tavasznak~~
~~Feltartott olére asznak~~
 Sírhat, a ki lepke volt.

*Lesz a rózsák színe sárga,
 S a virág jui hervadássa:*

Mo

Meg ne csaljon

Lányka! esd az ifju, s annyi
Szóvirágot összefűz
Hízelgése fonalával;
~~Alma-gondolat~~ szép szavával!
Mert szerelme szalma-lüz.

S hidd ez egyszer, a mit ajkam
— Bárha csalfa — sügni fog:
Mézbeszédék jégre visznek;
A kik látnak, még se hisznek,
— Meg van írva — boldogok!

MEGNYUGVÁS.

Hogy síri álma közeleg
A természetnek, gyász-tele
Sárgult levélben írja meg,
S előre jö az ősz vele.

40gy
íly álom ~~valljon leng-e rám~~ jön-e réám?
Sápadt arczom, nem kérdelek!
Az ősz fúvalmi engem is
Végső bucsúra intenek.

S e kettős hervadás felett
Az ifju tán panaszra kel?
Boldog, ki várja a telet
Egy szebb tavasz reményivel!

Ne sírj leányka, oh ne sírj!
Meváltanod ha nem lehet:
Zöld hant alatt nyugodni jó,
— Síromra tartsd könyűidet!

ÉJI KÉP.

Bérczetön az esti fény elégett ;
Tetszhalálnak árnya mindenütt,
Melly borúlt a bérczek homlokára,
Lombos erdő barna sátorára
A hold teljes arczatja süt.

És az ember olly magánosan van!
Oldalán csak lengő árnya él ;
A nagy éjnek sätros ünnepében
— Áhitattal szíve érzetében —
Hangosan beszélni ajka fél.

A tücsökhang összefoly körül, és
Reszket mint egy éji délibáb ;
Meg-meggyúl a terhes földi pára,
S a lidércz, lágy szél fuvallatára
Csába fényvel leng idébb-odább.

Messziről, csak lélek-hallhatólag,
Mély, esodás hang ébred, újra vesz...
Föld alatt, vagy égben szól-e hangja?
Mert az nem más mint az éj harangja.
— A halál-esend néma nyelve ez!

Ottan-ottan rejtett falvak árnyán

A kakasról, Egy kakasról nyújtja hosszason...
És utána százan ~~dalra~~ kelnek, *hangra kelnek,*
Perczig össze-vissza feleselnek,
S újra mindüttl néma esend vagyon.

ÉJI KÉP.

Bérczetön az esti fény elégett :
 Tetszhalálnak árnya mindenütt,
 Melly borúlt a bércek homlokára,
 Lombos erdő barna sátorára
 A hold teljes arezalatja sül.

És az ember olly magánosan van!
 Oldalán csak lengő árnya él ;
 A nagy éjnek sätros ünnepében
 — Áhitattal szíve érzetében ---
 Hangosan beszélni ajka fél.

A tücsöklhang összefoly körül, és
 Reszket mint egy éji délibáb ;
 Meg-meggyúl a terhes földi pára,
 S a lidércz, lágy szél fuvallatára
 Csába *fénnyel* leng idébb-odább.

Messziről, csak lélek-hallhatólag,
 Mély, esodás hang ébred, újra vesz...
 Föld alatt, vagy égben szól-e hangja?
 Mert az nem más mint az éj harangja.
 — A halál-csend néma nyelve ez!

Ottan-ottan rejtett falvak árnyán
 Egy ~~kalasszó~~ *nyújtja* hosszason...

És utána százan ~~dalra kelnek,~~ *hangra kelnek,*
 Perczig össze-vissza feleselnek,

S újra mindütt néma esend vagyon.

11

Majd a holdat elhagyják sugári,
 S vér színében mind alábra száll;
 Másod-alkony, ~~leszen világ~~ *leszen világ,*
~~Melly lefogyik~~ *Melly lefogyik* esendben, haloványon.
 És az éjnek éje most beáll.

S szép, sötéllő bársony-köntösén a
 Csillogó gyöngy, röpke fénybogár;
 Fenn, a ~~csillag~~ *csillag* ~~csillag~~ *csillag* ~~csillag~~ *csillag* futása:
 Lenn egy életmécs el-lobbanása...
 Csillagom vajh mellyik, merre jár?

Alkotó természet, tudhatatlan
 Útaidban nagyinak írva vagy!
 S a kis ember, ~~ka-la életében~~ *ka-la életében* ~~ka-la életében~~ *ka-la életében*
 Buvárkodván titkod tengerében,
 Bár ne értse: érzi lelke — s nagy!

A PATAKHOZ.

Uj érzelemmel állok
 Feletted, oh patak!
 Kít sokszor elmerengve
 Meglátogattalak;
 S mint a beléd sikamlott
 Kövecs fenékre száll,
 Álmaiba mélyedék el
 Habod futásinál.

Oh, a szerelmes ifjú
 Mi hön-epedve kért:
 Jó csermely, édesemhez
 Vidd e virágfuzért!

Kinek, forró szerelmem
— Ha volna bü-szava —
Elomló éj-hajára
Gyöngygyé varázslana.

S míg isten, szép egére
Mégfoghatatlanul,
Ezer világokat szórt
Szerelmi zálogúl:
Keblet talán lehetne
— Melly szintugy menny nekem —
Mulandó földi fénynyel
Félékesítenem!

Ábrándozám, — ~~gyakorta~~ *egyszerre*
~~Mosolygva sirtam én;~~ *Sirtam, nevettem én;*
A dagadó kebelben
Nem fért az érzemény;
S olly képet álmaimnak
Egy percze sem hozott,
A mellyel a meleg szív
Meg nem barátkozott.

Évek futának, s ismét
Látsz oh kies patak!
De a regényes álmak
Mind elmaradtanak!
Az ábrándos fiúból
Baj-edzett férfi lett.
Ki csak mosolygni tud most
A mult idők felett.

De szólj: hogyan folyának
Azóta napjaid?

Zavarta-é szilaj vész
 Gyakorta habjaid?
 Epesztett a meleg nyár?
 Nőtt partidon virány?
 Mondd: esintalan! habodban
 Fördött-e szép leány?

Ifjú valék, s te vígan
 Beszélgetél velem;
 Most nem felelsz, vagy én tán
 Szavad nem érthetem?
 Mert más kebelrel állok
 Feletted, jó patak,
 Mint egykor, álmaim ha
 Körödbe vontanak.

A KÖLTŐ.

Epedvén zengő lant után
 A gyermek-ifjú kebele,
 Szólt a dalisten: itt a lant!
 De boldogság nem lesz vele!

S hogy

~~Halk~~ csendesen zendült a húr:
~~S komoly lett a fű legott;~~
~~Úgy hitte néha: szíve fáj,~~
~~S nem érté, mért sohajtozott.~~

*Lón a vidám fű komoly,
 Nem érte' keble mért doboq?
 Nem tudja könyve mért omol?*

S midőn szív- és lélekhatón
 Felesattant édes bús dala:
 A lantos szenvedett nagyon,
 S szíven mély fájdalom vala.

10.

11

Most a dalisten megjelent,

S mond: szánlak ifjú tégedet!

~~A dalnok-bánat~~ *olly nehéz. A lantot föléd elveszem,*
~~Lantot, fájdalmat elveszek!~~ *Hogy így a bűt is elfeledd!*

Oh hagyd a fájdalmat nekem!

A lelkes dalnok felele;

Oh hagyd a fájdalmat nekem,

Csak hagyd meg a lantot vele!

NÉPDALOK.

I.

Télen nyáron pusztán az én lakásom

A rózsám is csak vasárnap ~~látom~~ *ha látom,*

Lakásom van hortobágyi pusztába',

Nem járhatok én az isten házába!

Sik a puszta, se halma se erdeje,

Sugár magas a toronynak teleje;

Sugár torony kilátszik a pusztára,

Harangoznak pünkösöd első napjára.

Imádkoznám, de nem tudok, hiába!

Nem jártam én soha az iskolába;

Édes szülém tanított volna rája,

Jaj de régen temetlőn a fejfája;

Imádkozz' te, rózsám, a jó istennek!

Aztán ~~az~~ *gyere,* templom után csókolj meg;

Eszem azt az imádságos kis szádat,

Három hétig nem hallod egy a t á m a t!

II.

Békót tettem kesely lovam lábára,
Mért nem hallgat a gazdája szavára;
Békóba tett engem is a szerelem,
Az alföldön a legszebb lányt szeretem.

Volt egy csikóm, ha magam rá vettem:
Száz mértföldre maradt a szél megettem;
Debreczeni szabadságon eladtam,
Áldomáskor csakhogy meg nem sirattam.

De nem bánom, a rózsámnál az ára,
Neki adtam kendőre, pántlikára;
Ne zsigorgasd azt a bankót, jó lélek!
Ad az isten még többet is, ha élek.

III.

Kis kertemben kiszáradt az eperfa,
Este reggel egy bús madár ül rajta;
Csak azt búgja az a gerlicze-madár:
Hogy a legény szőke, barna csapodár!

Árva madár, leveletlen fatetön!
Nincsen párod, nekem sincs már szeretöm;
Vigy el engem magaddal az erdőre,
Ott ássuk meg egymás sirját előre!

Vigy el engem az erdőre magaddal!
S a ki előbb bánatjában ott meghal:

Temesse el, temesse el a másik,
Hol a sárga színű kikiéres virágzik!

IV.

Három mezőn, három határon,
Búzavirág az én virágom;
Az is, mint a rózsám szeme, kék,
Mást aranyért nem szakítanék!

Édes szülém, ha szépen kérem,
Kék ~~szem~~ pántlikát veszen ~~szem~~ majd nekem;
Legyen, mint a rózsám szeme, kék,
A világért más ~~a világot~~ nem hordanék!

Egy kis legény kért meg a télen,
De nem volt mit kapni szegényen!
Aztán nem is volt a szeme kék,
Barna szembe nem is nézhetnék!

~~Sötét felhők jöttek sehová,~~ *Borúl az ég, szél jár hidegen,*
Édes atyám, édes istenem!
Ne adj esőt, hadd legyen az ég,
Minő az én ~~szemem~~ *rózsám* szeme, kék!

V.

~~Nem szől a tilinkóm, elhasadt~~ *A tilinkóm nem szől, elhasadt,*
~~Az ott a hármashatár alatt,~~ *Az ott a hármashatár alatt;*
Olyan szomorú volt a nóta,
Hogy a fát is meghasította.

Addig beh víg volt [redacted] a nólája,
Míg a rózsám hallgatott rája;
Nyári estén csendes időben
Ablakánál megfúttam szépen.

De mióta a lány nem szeret,
[redacted] Bubánatnál nem szól egyebet;
Lassan fúttam, hogy más ne hallja,
A juhász-legénynek mi baja?

A tilinkóm nem szól, [redacted] elrepedt;
Héjh megcsalt a rózsám, nem szeret!
Lassan fúttam, mégis elhasadt;
Ugy szerettem, mégis elhagyott!

VI.

Csendes a tó, habja nincsen,
Bele ne halj, édes kincsem!
Mert az ám a tó szokása,
Hogy a mélyén sincs folyása.

Fogadj szót, ha mélyre viszed:
Mind meghibál a kendered;

[redacted] Ha elázik, szakad a szál,
[redacted] A vetelő sokszor megáll.

Én addig a más oldalon
A csikókat megúsztatom;

[redacted] Napszállatra, vacsorára,
Haza teszek, szívem Sára!

14.

~~18~~

VII.

A parlagon ~~szarkaláb~~^{nő} a szarkaláb;
Nézz a szemem közé legalább!
No de ne bánts! minek néznél?
Úgy lehet, még megígéznél!

Most is olyan nagy az én bajom:
Nem kell a bor, pedig szomjazom!
Be-behunyom a szememet,
Elaludnám, de nem lehet!

Ha felülök pej paripámra;
Nincs az eszem a kantárszárra;
Mikor aztán észreveszem:
Házatoknál áll meg velem.

Ne légy olyan durczás, violám!
Ha nem szeretsz, mondd meg igazán;
Ha helyettem más legényt vársz:
Ne félj, akkor soha se látsz!

VIII.

Hogy beteg volt édes szülém,
Ezerjófívet szedtem én;
Héjh az erdőn, a réteken
Ezerjófű elég terem!

Beteg az én szívem ~~szarkaláb~~ nagyon,
~~szarkaláb~~ még rosszabb ha gyógyítgatom,
Héjh az erdőn, a rét-szélen,
Nem nő ezerjófű nékem!

15.

~~19~~

~~_____~~
~~_____~~ Azt a helyet majd meglátod!
 Ahol lettem orvoságon,
 Egy kis fenyő kereszt alatt,
 A temetőn lelem meg azt!

IX.

Muzsikálnak, hegedülnek
 Alvégesi legénységnek;
 Bíró fia beh régen,
 Beh régen!
 Nem volt már a felvégen.

Hamis volt a zúza, mája,
 Nem is kell a pántlikája!
 Kilököm azt a hóra,
 A hóra!
 Péntekre viradóra!

Azt az egyet megmutatom:
 Lesz szeretőm, ha akarom!
 Eleven mint a madár,
 A madár,
 Minden újjomra egy pár!

33

34

Pereg az orsóm kereke,
 Vékony szálát fonok vele;
 Lobogós ingnek jó lesz,
 Beh jó lesz,
 A rózsámnak, ha elvesz!

X.

Piroslik a bokor gyenge hajtása,
Piroslik a leány gyenge orcája;
Tarka madár jár a piros hajtáshoz,
Nyalka gyerek jár a piros leányhoz.

Melegen süt a nyári nap sugára,
Gyenge hajtás beh színtelen, beh sárga!
Barna kis lány, gyenge piros orcádat
Magsárgítja a szerelem, a bánat!

Letöröm a piros galyat előre,
Kalapomhoz bokréta lesz belőle;
Haza viszem a rózsámat a télen,
Pirosan hadd legyen a feleségem!

XI.

Esik a hó a határon,
Fehér mint a fehér vászon;
Ha én olyan fehér fehér volnék:
Hej beh szeretne a legénység!

Beh szép az a holló-madár!
Olyan barna, mint a bogár;
Ha én olyan barna barna volnék:
Héj olyan sokat nem busúlnék!

Beh szép piros az a hajnal!
Mint a cseppentett vér, olyan;
Ha én olyan piros piros volnék:
Héj szeretőm is lenne tán még!

17.

25

Beh karesú az a jegenye!
 Beh is fent van a teteje;
 Ha én olyan karesú karesú volnék:
Hej az idén még férjhez mennék!

XII.

Messze földre bujdosott a galambom,
 Soh' se látom, tán még hírét se hallom!
 Csak az esik a lelkenek nehezen,
 Hogy még nem is beszélhetett énelem!

Árva vagyok, mint az árva *gerlicze,*
 Édes rózsám mért hagytál el emyire? ...
 Annyit sírok, annyi rivok utánad:
 Gyenge szívem majd meg öli a bánat!

XIII.

Tó közepén bokor-sás.
 Ha nem szeretsz, szeret más!
 Igazán, igazán,
 Tíz szeretőt kap a lány!

Piros az én ajakam,
 Gesztenye-szín a hajam!
 Liliom, liliom,
 Liliom-szál a karom!

A kit én megölelek,
 Megesókolok, szeretek:

Tiszán túl, Dunán túl,
Örömben elájúl!

XIV.

Nagy kerek tó közepén,
Liliom nőtt az idén;
Liliom, lilium,
A' vagy édes galambom!

Bementem a liljomért,
Jaj a vize nyakig ért!
A hinár, a hinár
Majd hogy oda nem ölt már!

Nem kell nékem lilium,
Te sem kellesz, angyalom!
No hiszen, no hiszen
Nagy hinár a szerelem!

XV.

Rózsaszőlő bakator,
Piros a bor ha kiforr;
Piros leány, galambom,
Töltsd tele a palaczkom!

Nincsen pénzem, nem is volt,
Bor árában kell-e csók?
Csókolj meg már ha lehet,
Áldom az istenedet!

19.

XVI.

Te vagy az én boldogságom,
 Te vagy az én gazdagságom!
 Csak az búsít, egyéb semmi:
 Hogy távol kell tőled lenni!

Panaszod van a világra:
 Hideg hozzád segítség árva!
 A gyeimán is, egyetlenem!
 Hideg földben, hő. hőrs terem.

XVII.

Alans megyen a felhő,
 Livasár jön délről;
 Fordítsd bojtár a nyáját,
 Erős ivő részül!
 Alans megyen a felhő
 Luhog is már távol...
 Fordítsd bojtár a nyáját,
 Mert meg ver a zápor!

Nem bánom én, hadd jöjön
A fergeseg sréllel!

Nem bánom én, hadd hősja
A nyájamas sréllyel!

Máshor adták a rórsám...

— Ha sirását láttam:

Lápor-éső, kivasar

Verhesi a vállam!

Az első ibolyához.

Ki megnyitod kelyhed mosolygva, kében:
Légy üdvöz, üdvöz kedves ibolya!
A szép tavasmak első mosolya,
Oh légy a kü emlékeres nevében!

Íllyen vola ő szelid szemével épen!
Melly hirdeté mit lette gondola,
Aratlan élse csendesen folya,
Mint a parak, rejtő bolos tövében!

Nem érte ő az ibolyás tavaszt,
 Melly zöld lombot és édes dalt fakaszt
 Vidékein az új élű ligetnek;

És keblem zordon féli pusztaság
 Hol bánat és hív, alvó gyöngyvirág!
 Fájdó bennedben téged emlegetnek!

Lant és korona:

Ti a hősök dalán csak elmulassok!
 Szép nektek az, csillogó ékszer, bársony;
 Ha tudnátok, hogy a dalnok szívéből
 Mint támad az, fájdalmas éjszakákon!
 S jölesik-e könnyezni énekeire?
 Kap-e szívtételt lelkesül lelkesül?
 Hogy a múlton s jövőn, bűbánn s reményben
 Vele függjesek, vele éjjesek!!

Jár a költő minn' llyes tár-szerében,
 Fent, fent... honnan mindenki más lesédül!
 Repülésben aláesik palástja,
 S mosoly, höny len, - jósas kót énelébül.
 Legyen a föld, kincs, fény tiéset! ő nem
 Lehetne boldog s gardagabb vele!
 Néllüle bis a föld, szegény ar ílet...
 Benzeltessét meg tölesek neve!

Elindul a dalmol, hü usi társa
 A lani, s keble mosolygó nép világa;
 S hol bívás dalai elárasztva jár:
 Minn' hangos erdő zeng a földhasár.
 Ki en égboltra kinse csillagot,
 Kóló ajras a madárnak aida,
 Bereké a szellő és a szélveszes,
 A fittlár, völgyes, a hús kuffejes,
 A pengesernek mély ágyas veses:
 Megénelli a dúz természet.
 Megénelli, hi a dúz természetben.
 Nyilván vagyva fálban, löben, - hívelben.

Borong a hív, ar emléh megragad, emberem.

Emlegetve az ifjú álmakos;
 Zajlik, dobog, ha énekel szerelmes,
 Az eschajnal muló derűje mellett.
 Ha megcsappja az omladékos éjjel,
 A hölgyeszes bűbájos veszejével:
 Ebrevel a hösek, — a rom feléül.....
 — Ah! hogy nem trálttünk teltől szép hevéből!

Megy a hölgy, — s ahol dalolva jár:
 Virágba öltözik a földhasár.
 Örül, sir a nép, hol zengül dala,
 Szíveit salálva érsi álala;
 Szár fő hajol meg a diéső előt,
 Megelőri diésenél hirt ös;
 S a nagy világon bármelly útra tér:
 Tején fris ágától zöldsül a babér.

Nagy tenger partján a dalmok kiszáll,
 Hallani ös vágyik az agglirály;
 Ki mond, — hallván a lassú zöngelmeit —:
 „Jó dalmokom, maradj örökre itt!
 Agg éltetnek már hosszú árnya van,
 Az est nyugatma' várom nyugtalan!

Napom folyván hi kiindöttem sorax:

kehdelen jöjön sam az alkonyax:

Kincsem sok, hiszöröm kiterjedett,

Osrágolván sír nagy nemret felett,

Dalolj' míg élek, édes dalok merem,

— arsan legyen honnam fejedem! 6

” Oh nagy király, hadd menjel én tovább!

Meg sem telnék fényesebb honnám,

És távolabb terjedő királyságom,

Miért mellyel a lant istene megáldott 65

Síndul, — de van lányc is a királynak,

A lány kecsén hív, s gondolat megállnak.

””” Dalnok, mi édes szavad hallanom:

Hogy nem lántról fény is hasabom!

Mit én avok dusan fölér amarral...

Maradj, maradj! Szerető hív maradjtal! 666

Lejtes belink egy subvilági képet,

Alomkődben az elmélő képre;

Elámul a dalnok...! képrelme, álma

Valóságban im háj előtte állna!?

Gyémánttá lön a gyenge kesű harmat...?

Alakos ölt nappény, zene, s fuvaltat...?

Napom folytán hi küldöttem sorax:
 keliden jöjön sam az albonyax:

Kincsem sol, hirsorom kiserjedett,
 Orrágolván sz nagy nemres felett,
 Dalolj míg élek, édes dalr nekem,
 — arsan legyen koronám fejedem! 6

„ Oh nagy hírály, hadd menjel én tovább!
 Mag sem telnék fényesebb koronás,
 És savolabb terjedő hírályságok,
 Minn mellyel a lant istene megáldott sz
 Sindul, — de van lánnya is a hírálynak,
 A lány kecsén hív, s gondolat megáldnak.

„„ Dalnok, mi édes szavad hallanom:
 Hogy nem lántróit fény és hatalom!
 Mit én avok dusan fölér amarral...
 Maradj, maradj! Szerető hív mararral! 666

Sejtes velünk egy tubvilági képer,
 Alomhödben az elméláro képer;
 Elámul a dalnok...! képrelme, álma
 Valóságban im hat előtte állna!?
 Gyémánta lón a gyenge tessü harmas...?
 Alakos öls nappény, zene, s fuvalkas...?

Hová mennél...? itt a világ határa...!
 — I a lév bolibog egymás karjába zárva.

Lény s hazalóm sugározván körül:
 A dalnok feunül trónja bíborán;
 Agyán este sündéri kék vesi,
 Felébredése sebb mint a korány.
 De kiz a dal fejedelmévé kene:
 Éneke kérti sírón iszene;
 Ső lantos fog, de harori kúrs viad,
 Nem zenghet a dal csatároz miatt.
 Léptés kiséri fényes gyözelem,
 Millió' ajkon harsog neve feun;
 I az ünnepek-zajban gyász van kebelén,
 Mellyet sírós, neveslen bú szorít,
 Hazatma nőn, erős vett ellenin
 De ah, kölső csak a lant bolibogit.

A trón párnája kemény hó neki,
 Körül-repreidén gondok ölyvei.
 Vállán nyoma ornága kilyos terke,
 Ezer ajk nyíl panasza és keserve.
 Itt is ott is látongó seb, holott
 Begyógyitni mennyeit burgóllodon!

A nemresek horra' tiálsanak....
 — Majd riomolnak a márvány-falak!

Hogy nem dalolhat, nemed akkor is
 Ha est borit be völgyet és letör;
 A szerelem is fájdalomára van
 Keblére vonvan' bájos hölgye őt.
 S ha néha titkon lanijához suhan,
 Öregében melámi csabugyan,
 Mui telke vesztetön hurjára csal:
 Ugy tessit, halvány, & fány szegett a dal!

Bús a költő, fivén sulyos seb ég,
 Mind a mivel bír, néki nem elég!
 Ah, más a dal tündér-világa, más!
 Ott ha bú támad, van vigasztalás. —
 Ott feun sepiült, göröngyös itt az út,
 Leszorítja a méltó koronát
 — Mellyet babérágból a hír fona —
 Fejéről a nehe' évr-korona.

De szelgelyepni földi lamorait,
 Lettes vess a költő hatalmasan,

Leomlós a gáz, a börtön kinyitja,
 Kellem s erő felmagassalva van!
 S melly volt nem a költőn, - az emberen,
 Fény hatalom és gyarló kereslem:
 Lehullt bilincsen, mind mind elmarad,
 S gyönyörrel éri lette, hogy - szabad!
 Moss kől a lant, moss zendül még az ének!
 Viharától, szűzétől önhévénél
 Önmaga is úgy elragadtatik:
 Minő árszohamsól a könnyű ladik.
 Repül, repül... és a mióta megeszmél:
 Eltűns a föld, és minden a mi földi...
 - Ki már az égbe jut, mért jönné vissza!? -
 - A menny örök fényét magára ölti!

Napszaforgóé.

I.

Lánykám! híven szeressük egymást,
 Sívünké' e boldog sítolé;
 Mics' hogy szej arcodra még is
 Forráig nézni nem tudok!?

A napimádó' földre omlék
 Az égő isten-arcu előtt;
 De valmerön belé-tekintni
 Tilosja valiso' fénye őt.

II

Szerelmed napja életemnek
 Oh bájosó' lány!
 És mégis ah, bus hervadásban
 Orrom oly halvány!

29.
 Melly életem kint napreletről
 Hasalmas fényivel:

A föld tünén a langoló' nap,
 Egyre' hervann, nővel.

III

Bár boldogisó szerelmedet
 Kesőn vallon meg oh leány!
 Ah, mégis jól esik sívemnek
 En életem bus alkonyán!

Mitén ha vér közt folyt le a nap,
 De kárpolás: mosolygva ad,
 Karagján a bus viharok
 A lissza csendes alkonyat

IV.

Leíem tied vala
 Oh leány, én hű árnyad valék!
 De meghalványodám
 I mellőled hiszen elhalék.

Nem sűs a szerelmem
 Űdves sugársó napja már;
 Az árny is elenyész
 Ha elpihen a fénykirály!

V.

Olly sórás a
 Simal éjszaka,
 De béresség
 S nyugalom haraja!

A nap elhuny...
 Gyár függ a világon;
 De az éjben
 Nyugvás az álom!

486

Barátom halálán.

Szerettem én őt, mint a lelkemet,
Halálán türem csak nem megrepedé;
I művön a föld
Koporsójára hullt zörögve:
Mégáskozám a temetőt.

I hogy fejn virasztánk a nyugvó felek:
Alom fogá be fáradt szememet;

Eltűnt a gond...
 S'álmam sülaj hangú zenénél
 Vig táncosok sorába vont.

Majdan buvár-csigává lettem én
 A fájdalom mélységes tengerén;
 És unalau
 Fel-felbuktam, el-elmerültem
 Lugo', setét hullámibau.

De rajtam sörtek a vig erimborít,
 És néma búmas elkiáltozát:
Lásd...! " meghalt...
 Utána méggy te is maholnap..
 Elő" a bort, elő" a dalt...!

Pilláimon vola bum haramja meg,
 S-séggyen réád hív! - én vigan valék!
 S tellemre, minz
 Perrens madár az ingó galyna,
 Félénken térs a bú megint.

Bánkodjál, fájó lelkem, szabadon!
 Elbúvok véled erdős lombokon...
 Ah, újra nesz....

~~Én is a földnek adom nyugalmat ad:~~ *A szeredem mosolyát látom,*
~~Szűzgyászok, bűnök mind vége lesz.~~ *Szűzgyászok, bűnök mind vége lesz.*

Mért nem fájsz, ~~szűzgyászok,~~ midőn fájnod kellene?
 Ha meghalok:

Látom minő lesz bánat és köny,
 Melly síromba kíséрни fog.

Beültetik Holott a föld' nekem nyugalmat ad:
 Virággal ~~szűzgyászok~~ hantomat
 A hű felek;
 S bokrát a harmatos virágnak
 Kezők megtépi bokrétának...
 Azután elfelejteneek!

A FECSKÉHEZ.

El-kiszálltak a kicsinyek,
 Hült a fészek és üres;
 A vándor-madár magának
 Úti társakat keres.

Bücsüt mond a távozóknak
 Fennkeringő tábora,
 Jó utat, te légi pálya
 Kéthonú kis vándora!

Egy fedél adá lakunkat,
Mint te vendég, én is az;
Tán te meglérsz engem itt *már*
Nem talál az új tavasz:

Nem tudod: hogy ajkaidnak
Fel-felesattanó dala
Sokszor áthatá magányom,
S felderültem általa.

Most esengő pelyhesiddel
Nyájasan beszélgetél;
Majd a kémény szűk nyílásán
Kisuhantál, mint a szél.

Rövid

~~Én~~ volt az ösmeretség . . .
Isten áldjon kis madár!
Elkisér szemem, ködével
Mig behúz a láthatár.

Szállj, te boldog! szárnyaidnál
Magzatiddal; én helyet
Isten tudja hol találok,
Hol lerakjam fészkeket?

Ah, pedig, ki lenne párom,
Holtaiglan tiszta, hív,
S magzatimnak édes anyja:
Megtalálta már e szív!

És azért, bár volna szárnyam,
Nem repülnék én veled!
Ad az isten egy helyecskét,
Hol megrakjam ~~hol megrakjam~~ fészkeket.

35.

Kertészleány.

Fejlő virágait,
 Nap kelietor, nap allonyán
 Hü gonddal öntözé
 Csergő paraszlat a leány.

Rózsái díszlenek,
 Élet mosolyg virágiról;
 S a leány arcúlatán
 A legsebb rózsapár viról.

Elmulit a tavasz,
 Foszó nap járja az eget;
 Ujító csepp után
 Sok hervatag virág eped.

S eljö a hü leány,
 Rép arca mint a hó fehér, -
 Bányad virágiról
 Az ismerős csermelyhez ér.

S elünt a csörgeteg...!
 Helyén foszó, halvány homok;

A part is színelen ...
 — Keresztlány ugy mosolyog!

Hideg az a mosoly...!
 Esthajnal-fény a fellegen;
 A halvány arcz beszél
 S a szívben a bus sejtselem.

Még egy hő nap foly el,
 S jöven az este: borít az ég,
 Éled halom, merő,
 A hűs cseppjöl mit szomjarek.

És a virágsereg
 Mosolygva ég felé' felint,
 Cseregre jön, balad
 Az enyhadó' partak megint.

De kiterítve már,
 S alit a kép keresztelány,
 Kedves virágiból
 Honori van a homlokán.

37.
³⁵
 Hárfám ...
 SZERELEM.

Hárfám, ne zengj szerelmei.
 Feledd örökre azt!
 Látd, szívem- és szememből
 Bút és könnyüt fakaszt;

Felöle, hurjaidról
 Emlékezet ha kel:
 Miként a holt pacsírta,
 Némülj örökre el!

Lágy hangokon, ne tüntesd
 Elém a hitszegőt!
 Nyájas reménye, mellyet
 A szív magára szőtt,
 Lefoszlott, mint lefoszlik
 Fájáról a virág,
 Ha éltén őszi éjnek
 Gyilkos haragja rág!

És fájó szívem álma
 Vad rengetegbe vitt;
 Hol felleg ússza a bérez
 Repkényes ormait,
 Hol titkos édes hangon
 Susog minden levél,
 S vándor fuvalmak ajka
 Tündér regét regél.

Ott a magány ölére
 Simúlva biztosan;
 Enyhület ért szememnek
 Könyhullatásiban.

Éneken

Megtelt csordultig a szív,
 S addig hevült, dagadt,
 Mig érzeménye buzgó
~~szerelem~~ felfakadt.

A felvont

S mig énekeltem a nagy,
 Dicső természetet:
 Szerelmem ihleté át
 A szives éneket;
~~szerelem~~ húr ~~szerelem~~ *zenéjén*
 Altal fuvalt heve,
 És rajta a dal újra
 Szerelmi dal leve.

E hárfá énekének
 Mig álom-élte tart,
 Mig el nem fog borúlni
 A cziprus árnya rajt:
 A húrok zengzetében
 Életre költ dalát,
 Mindenható szerelmem,
 Te hasd, ihlessed át!

SZEMERE MIKLÓSHOZ.

Pest, Januar 1846.

Csürcös sátorhegyek nyílt szomszédságában.
 Apró lánykáid közt, édes jó barátom!
 A családéletnek csendes boldogsága
 Mint ringatja lelked, szinte szinte látom!
 S örömem, bánatom mert érdekel téged:
 Egy csöppjét keserű poharamnak végyed!

Kórágyon fekszem én kínok tövisében,
 Ez a szalma olyan kemény, olyan hideg!
 Valljon puhább-e az, mellyet ősi telken
 Vetettek, arattak atyafias kezek?
 Valljon jön-e azon a betegre álom?
 Egyetlen egy kincse e széles világon.

Ha az isten éltet, egy kis házat veszek,
 Lesz mellette kertem s árnyékos szilvásom;
 Kertem egyik felét felhagyom virágnak,
 Másik felét pedig búzának felásom;
 És puha földjébe tiszta magot vetek.
 -- Hejh, ez az idegen szalma olyan hideg!

A kert legyen apró gyermekimnek könyve,
 Majd ott tanítgatom őket térdeimen;
 Első táplálékot a gyöngye szív s elme
 A jó, a nem mérges természetből vegyen;
 Hogy, megkeserítvén őket majd az élet,
 Legyen hová nyugtot találni megtérnek!

Megtanítom őket, hogy az emberek közt
 Sohase várjanak üdvet, boldogságot!
 Így majd nem érzik a sajongó sebet,
 Mellyet apjok lelkén a csalódás vágott;
 Jókor tanulják meg ezt az ártatlanok,
 És áldják porom is egykor, ha meghalok!

Kopogtatnak ki jö? nem jár senki hozzám,
 Úgy van ajtóm, a mint rég magamra zártam;
 Jó czinke, mért kopogsz fagyos ablakomon?
 Magocskát, meleget úgy sem lelnél nálam!
 Bár lehetne véled a szabadba mennem,
 Oda vonz szüntelen, oda ragad lelkem!

Mit csináljak véled, lelkem, te szilaj mén?
 A kór testet töri, tépi tombolásod!
 Elmegyünk, elmegyünk! csürkös sátorhegyek
 Tövén barátodat, ne félj, majd meglátod!
 Kapud, karod úgy-e kitárod szívesen,
 Jó barát, ha hozzád az isten elviszen?

Oh bár volnék nálad! nálad jó meleg van,
 S te gyakran leülnél ágyamnak szélére;
 Meg-megvigasztalnál, s elbeszélném én is,
 Hogy azóta mennyi csapás, bánat ére;
 S zengő lantod egyik pajzánabb dalára
 Még mosoly vonúlna a beteg ajkára!

Kandallódnál látlak, — künn, szél zúg, az éjben
 Azt az üres széket ne tedd el mellöled!
 Szítsd fel a parázst, és emlékezzél rólam,
 Nekem látd úgy tetszik, hogy ott ülök véled!
 Igen, igen! hallod: halkán sír kis lányod.....
 Amott vadászkürtöd leesett, nem látod....?

Felveszem a kürtöt, s megkísértem fúni...
 Nesze, te tudsz hozzá; emlékszel még rája:
 Hogy megfúttad néha ott a sötét bércezen?
 Csak úgy rengett belé a vadak tanyája!
 Aztán.... oh jaj fejem, fejem! a képzelet
 Űz csalárd játékot vélem. Isten veled!

REGÉ A FÉNYBOGÁRRÓL.

Volt a derűs tavasznak egy
 Bájos leánya régen,

~~III.~~
 Ki életet hint napkeletről
 Hatalmas fényivel,
 A föld színén az ég királya
 Egyként hervaszt, növel!

III.

Bár boldogító szerelmedet
 Későn vallod meg, oh leány!
 Ah, mégis jól esik szívemnek
 Borús éltémnek alkonyán.

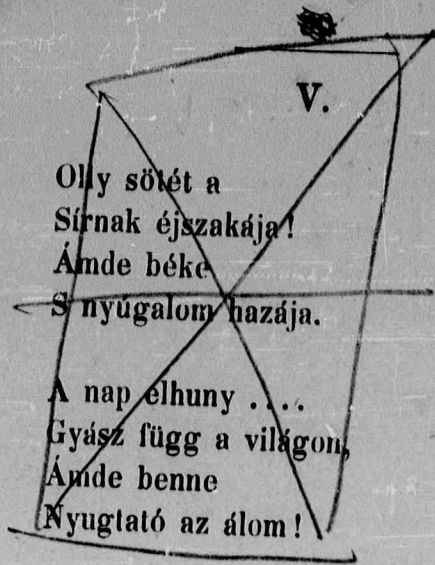
Miként ha vészben folyt el a nap,
 Kárpótolást szelíden ad
 Haragjaért a bús viharnak
 A tiszta csendes alkonyat!

IV.

Létem tied vala,
 Oh leány, én hű árnyad valék!
 S meghalványultan, im
 Mellőled búsan elhalék!

Ah, nem süt a szerelem
 Üdvöt sugárzó napja már!
 — A testnek árnya nincs,
 Ha elpihent a fénykirály.

BEDŐ.

Hosszú az est, kis házikóm
Csendes, mint a szomjú malom;
Én istenem, bizony megöl
Elébb-utóbb az únalom!

Kiált nagy álmosan Bedő,
A negyvenéves agglegény;
S hatalmas ásitás után
Nyikorgó ajtaján kimén.

Még az Meddig? hová? előtte is
~~szó~~ titok, de csak halad,
Mig egy ház ólmos ablakán
Ő kandisága fennakad.

Benéz . . . a kandalló körül
Vigan zeng a leány-dana;
Zenét illy furcsa hangszeren
Kedvetlenül ki hallana?

Bedő a vig fonóba lép
 Körben ül a leány-sereg,
 Holott, a fürge ujjakon,
 Dal s tréfa közt orsó perreg.

Ha szál szakad: — sokszor nem is —
 Elejtik a pajkos kacsók,
 S a macska-gonddal elleső
 Legény váltság-jutalma: csók!

Bedőnek tetszik a világ
 Jár a fonóba rendesen;
 De oh sziréni csábzene!
 Torkára forr keservesen.

Mert hogy Kató fortélyosan
 Nyakába varrta jó magát,
 A' fergeteg bérelte ki
 A jó Bedő. csendes lakát.

Most durczás, majd szörnyen darál,
 A pernek vége hossza nincs;
 — Nem-zsémbes asszony, istenem,
 Beh csókolandó házi kincs! —

Bedő hajnalba' már szökik
 Könnyül, ha a mezőre hajt,
 De len- s kender-vetés előtt
 Méregbe jő, s szörnyűt sohajt.

Százszor tekint kötélt után,
 Végét ohajtva untalan;

De attól ~~.....~~ — tán a len miatt? —

o ~~.....~~

o *Legyőzhetlen iszonya van.*

BARÁTOM HALÁLÁN.

Szerettem én őt, mint a lelkemet,
Halálán szívem csaknem megrepedt;
S midőn a föld
Koporsójára hullt zörögve:
Megátkozám a temetőt!

S hogy fenn virasztánk a nyugvó felett:
Álom fogá be fáradt szememet;
S — ah milly bolond! —
Álmam, szilaj hangú zenénél,
Víg tánczosok körébe font.

Majdan hajócsigává lettem én
A fájdalom mélységes tengerén;
Minduntalan
Fel-felbuktam, el-elmerültem
Zúgó sötét hullámiban.

De rajtam törték a víg czimborák,
És néma búmat elkiáltozák:
Látdő meghalt!
Utána mégy te is maholnap,
Elő a bort, elő a dalt!

Szememben égett kínom könnye még,
S — szégyen reád, szív! — én vígan valék!
S lelkemre, mint
Rezzent madár az ingó galyra,
Félénken tért a bú megint.

44.

Serelem.

Hogy lángra gyult én szívem álsalad:
Erzém mindenhasó haselmádat!

Csüggrén hölgyem hő ajkain:
Több kéjt szívem nem bíra már...
Csak boldogságot volt velem,
Tenyés sugar, meleg sugar!
Tenyés sugar, meleg sugar!

Toró, toró mitén a nyár dele,
S villámonsó volt a lány kebele!

E szív egén el-elborult
Fel-felderült a láthatár...

Adiál a kéjher kínos
Kéies sugar, család sugar!
Kéies sugar, család sugar!

Sz minder hová lön? évek tűnve el;
Fagyos nyugalmat érez e kebel!
Tényed, mily az ősi nap,
Tölem mind fávolabbra jár;
S e sívve több hatalma nincs
Halvány sugar, hideg sugar!
Halvány sugar, hideg sugar!

46.

11

~~Adott bűnyvű életet
A tünde fény boga unak.~~

ELMÉLKEDÉS A KANCSÓ FELETT.

Azt beszélik, édes életpárom!
Hogy én mindig a bolondját járom.
Hogy nekem csak abban áll az élet:
Ejjel-nappal ~~Éjjel-nappal~~ társalogni véled.
Nagy halálom, a midőn beszélik;
Hogy szememnek nem virad meg délig;
Mert hozzám, csak reggel jő az éj el,
És az isten napvilága éjjel;
S hogy még ott is botorkázva járok
Útamon, hol sem göröngy sem árok.
Maglehet... de rá kinek mi gondja?
Korhelyebb az százszor, a ki mondja!

Nem lehet Ez a világ egy nagy rossz motóla.
~~Nem~~ sok jót ~~beszél~~ beszélni róla;
Jár, de hogy jár? jaj biz össze-vissza.
Mint a részeg, ki eszét megissza.
Az időnek végnélküli szála
Ezredévek óta foly reája.
És míg a böles fontolgatva méri,
És a fonálnak ~~S~~ végét ~~el~~ el nem éri,
Fontos semmiségén jót kaczagva,
Felkiáltok, tölt pohárt ragadva:
Mi gondom rá! a melly kéz motólál.
Gondja is van rá, a pászma mint áll.

Mondják: sok van most is a rováson,

S túl a rendén inni rosz szokásom;

~~S hogy meg síratja a ki mérte,~~ *S megsíratja egykor a ki mer*

Nagy harang fog megfizetni érte...

A bor ára, szent igaz, telik rég,

adósságot hagyni ~~S bár adós maradt~~ nem szeretnék.

De ha úgy lesz, mondok egy okos szót:

Ki utól jön, zárja bé az ajtót!

Hát nekem, ~~sok biztatási mellett,~~ *melly ígért annyi szépet*

~~ennyivel maradt adós az élet?~~ *Örökösen adós les az élet!*

Sokat vártam tőle jó hiszembe,

S mindig rosz pénzt nyomott a kezembe!

Bizalom volt e rosz pénz; kínálom ...

S kinevetnek véle a világon!

Furesa! vannak, a kik azt remélik,

No hiszen ki Hogy a józanságot rám beszélik;

~~No hiszen,~~ fejét erre szánja,

Mondhatom: a borsót falra hányja!

Az intő szót én többé nem értem,

Hadd yesszek! hisz úgy is veszni tértem.

S bár végbücsüt mondjak a világnak:

Hírével az, nem lesz ~~az hírével~~ a királynak.

Bücsufényben ügyis ifjuságom...

Hejh, maholnap lenyugodni látom!

Kik szívemnek kedvesek valának,

Mint az árnyék este, elhalának!

Hít s remények, e törött kebelnek

Mély sirjában halványan pihennek.

Szívem a sír, fejfa kín felette,

A csalódás, sírásója, tette!

Mondják : sok van most is a rováson,
S túl a rendén inni rosz szokásom ;

~~S hogy meg siratja a ki mérte.~~ *S megsiratja egykor a ki mérte.*

Nagy harang fog megfizetni érte...

A bor ára , szent igaz , telik rég,
~~S bár adós maradt~~ nem szeretnék.

adósságot hagyni

De ha úgy lesz , mondok egy okos szót :

Ki utól jön , zárja bé az ajtót!

Hát nekem , ~~sok biztatási mellett.~~

~~Reményivel maradt adós az élet?~~ *Önkösen adós les az élet!*

Sokat vártam tőle jó lizembe ,
S mindig rosz pénzt nyomott a kezembe!

Bizalom volt e rosz pénz; kínálom ...

S kínevetnek véle a világon!

Furesa! vannak , a kik azt remélik,

Hogy a józanságot rám beszélik :

No hiszen ki

~~No hiszen,~~ fejét erre szánja,

Mondhatom : a borsót falra hányja!

Az intő szót én többé nem értem,

Hadd yesszek! hisz úgy is veszni tértem,

S bár végbücsüt mondjak a világnak :

Hírével az,

nem lesz ~~az bücsű~~ a királynak.

Bücsufényben úgyis ifjuságom...

Hejh , maholnap lenyugodni látom!

Kik szívemnek kedvesek valának,

Mint az árnyék este , elhalának!

Hít s remények , e törött kebelnek

Mély sirjában halványan pihennek.

Szívem a sir , fejfa kín felette,

A csalódás , sírásója , tette!

Pilláimról a könyv elmaradt rég,
Olvasásnál jó kancsó te vagy még!
Szejj, ma holnap el kell venni tőled...!
Most isrom hát, míg lehet belőled!

oh....!

Oh boldogság! árnyas zöld lugas,
 Mért borul rám enyhe sátorod:
 Ha rélvészben, rengő lombjaid
 Féltetem kell, hogy lehullatod!?

A vágyó szív nyugtalan keres...
 I nyer szorongás, kétség veled!
 — Boldog kinek nincs mit félteni!
 Boldog a kit senki sem szeret!

50.

KÜZDÉS.

Mint a földre szállni félő parti fecske
Fáradtan fészkéhez tér meg éjszakára:
Fáradt lelkem csendes rejtekedbe vágyott,
Völgyek, erdők zölden lombozott határa!

Nem siratnék senkít én az emberek közt,
Régen elfelejtve kedvesem, barátom;
S köny szökik szemembe, ha a völgyi fákat,
Régi ösmerősím elszáradni látom.

Szívesen vár a völgy árnyas pamlagára,
A madár köszönt és a vidék patakja
— A nélkül hogy érte halát várna tőlem —
Enyhadó nedűjét nyílt kebelével adja.

Elsimítani vágyik homlokom redőit
A szelíd verőfény meleg mosolygása;
S nem félek, hogy — mint a mézes-mázos ember —
Boldogságom sirját mosoly közt megássa.

Ah, az élet engem szörnyen elvadított!
A magányban is foly keblem háborúja;
Hadd folyjon, legalább átkos mesterségét
Itt a gúnyolódás rajtam nem tanulja.

Zsibbasztó nyugalom, harez, csend, vad kirontás ...
Ez az én világom, az én szív-világom!
Gyöngé istápom hit, ezt is néha csaknem
A kétségbesésnek ~~életem~~ *martalékul hányom!*

S van egy kínos kéje e vad küzdelemnek :

— A kíndezett ember egyetlen sajátja —

S a jobb lét ~~S a jólét~~ reményét, szinte fél, ha látja,

Láttam én a kérészt ~~kuria-életében,~~ *rövid életében,*

— Önpályámat véve mélyen gondolóra —

Életet nyert, szállott, párosúla, megholt,

S elég volt mind erre egy rövidke óra!

Szívesen cserélnék pályát e bogárral!

Hisz rendeltetése célját ő elérte;

Mondhatom-e én ezt földi életemről,

Mellynek útát a sors olly hosszúira mérte?

És ha majd lefekszem síri nyoszolyámba:

Nem kísérnek-e le földi szenvedésim?

Csukva lesz örökre két szemem? vagy egykor

Felnyitom? s ha úgy van: milly világ vidékin?

Lelkem a kétség, e mély örvény felett — melly

Megnyíl, barna keblét hirtelen bezárván —

Röpked nyugtalan; de megpihenni nem tud,

Mint vándor-madár a tenger sík határán.

Oh fák, szóljatok! ti vén apostolok, ki-

Terjesztett karokkal barna-zöld palástban!

Mondjátok: igaz-e, a mit e szív érez,

Óhajtozva érez, jobb pillantatában?

52.

Varró leány.

Nagy-karácson éjszakáján
 Barna gyöles a lány ölében;
 S míg a gyölesot varrja némán:
 Bus könny veszket sreme hején
 S halvány ajka sohajt mélyen.

Harangornak srent misére,
 Enek zeng a születésnek!
 S hogy teljére vigaszt jöjön:
 Földre hull a hideg földön
 S hő fohászi ömlővernek.

De a lányka bus sivénél
 Nem hoz enyhes az imádság!
 Kinek abban élés kére,
 Melegséget hűlté sivére:
 Holan félrit, — sírját ássák.

x x x

Reggel válija a nagy éjén.
 Vőlegénye elmegy messze!
 S hogy a mátká végbucsija
 Csökben, könnyben sája hűlla:
 — A koporso beszegetve.

Elindul a gyász kíséret,
 Érelelnel búsan, halkán...

S mi a hü lány ösreöke:
 A koporsó remfedője
 Lobog, csattog a viharban.

Domboru a sírhalom már
 A lenn-nyugvó hamvát földni;
 (A harang is végső kővel.)
 S hóval hintve a viharul,
 Teher, csemlés min a többi.

~ ~ ~

Kis-karácson éjszarájan
 Jó az álom Szentestön;
 S a hü másként koszorúsan,
 Lánybaráti néman, búsan
 Ott viraszták, a teritön.

54.

Postadal.

Záró próbában, unalom közt,
 Míg sol ember tespedes,
 És remésöl a homor fal
 Annnyi szépet elfeder:

Völgyet, erdőt és folyót közt
 Vigan hájtot addig én!
 És örömet nyujt az élet
 A természet nyitólen.

Míg danára nyílik ajkam,
 S merre hájtot, szíve szelér
 — Postasírom nyers dalára —
 Mind utat nyit, mind kiter.
 Uti láskám rejtegeből
 Mű, remény csarngó sepül,

Jövessemre soh vidám arcz
Elborul, soh felüerül.

Soh sülé, voron baráson,
Édesen megnyngrasoh;
Mesreföldröl ennek, annak
Sriues okajásor korok.

A sohajzó lányka keble
Bolygó érrelmekre kél:
Ha láskámban kedvesétöl
Van egy édes kis levél.

A papar jui reményajel
S nyugtalan vár én seám:
Mert a rég váró örörséget
Értetsemmel kapja lán;
S minderekre semmi gondom...!
Dudorásiva dalra, dala:
Vigan hajtok, nem cserélek
Soh emberrel hivasala.

Beteltem ...

Beteltem e lésmás világgal,
 Fénye s zaja unalmas ad,
 Olesó örömpohara nem kell!
 Megkeseríté' ajkamat ...
 Mint a vándor az esdő hűse,
 Más szebb napok várása von, —
 Csendes, boldog családi élet,
 Feléd, feléd sóhajtozom!

Az én lettem gardástan hárfá,
 Furorva van még sem zeneg;
 Ah, mert hiányzik a szelid kéz
 Melly nyájasan pendítte meg!
 I, mint a gyöngy a tengerhomokban,
 Legy elvész annyi szép dalom ...
 Csendes, boldog családi élet,
 Feléd, feléd sóhajtozom!

Eddig még egyik mitsem adtál,
 Adj szor, egy kedves nőnek nekem!

Ki jó s zorban ostova, híven
 Hiszigen át az élesen!
 Ki lágy kezevel megtörölje
 Munkában irrad homlokom...
 Csules, boldog családi élet,
 Feléd, feléd sohajtozom!

S kés kedves magras anyja mellett,
 Egyik fiú, másik leány,
 Csivalyogván rigán körülsem,
 Er bábbal, az náiparipán:
 Gyemél leunél és boldog én is...!
 Nem esnél bú s s csapás zokor;
 Csules, boldog családi élet,
 Feléd, feléd sohajtozom!

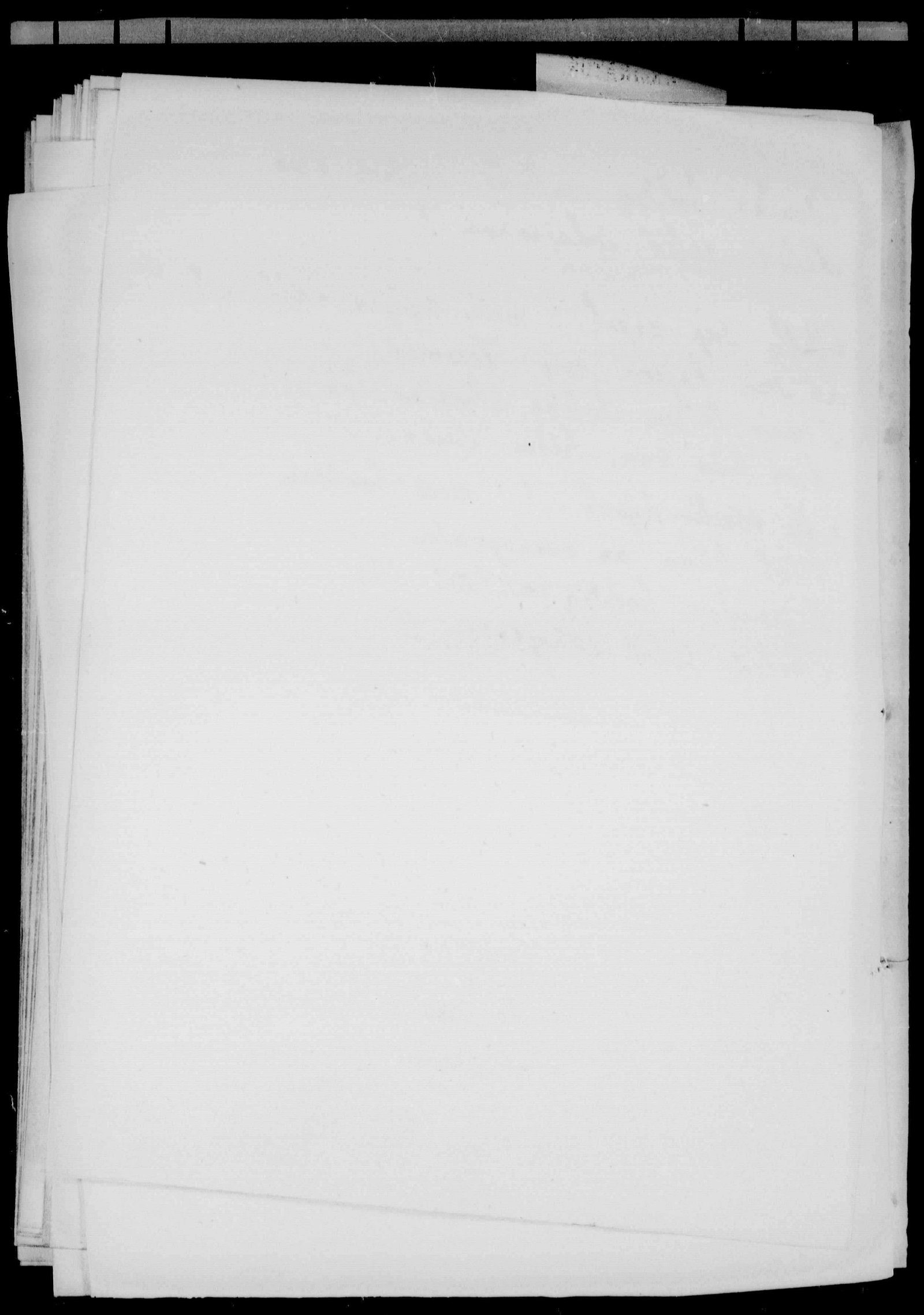
Templom leune az én hajlékom,
 A boldogságnak temploma!
 Hogy áldorrel oltár-türeinél
 Hü barátság lépne oda;
 A hárnak leune kés galambja:
 A szerese, — a nyugalmom...

Csendes, boldog családi élet
 Teled, teled sohajtozom!

Milly szép napok...! milly nyájas esték...!
 De sem hajtom még fejemet:
 S már lettem boldog álmas láz,
 Csak kös van, kirek keres...

Ah tünder-képek...! most borisan
 Ülöt kiinn az eszhajnalon...
 S csendes, boldog családi élet
 Teled, teled sohajtozom !!

MOHOS VÁROMLADÉKON....

I.

Mohos váromladékon
 Borong az ősz vitéz,
 Bágyadt ~~tűz szemekkel~~ *fényű szemével*
 Merőn a romra néz.

Körüle nincsen élet,
 Egy sír a várvidék,
 Hír, pompa és dicsőség
Ott ~~hol~~ eltemették.

Hol a fénylakta csarnok?
~~S a dús lovagterem?~~ *A puszta termében,*
A zúgó ~~A puszta~~ szél dühének
~~Bogácsoktól tiszta~~ *Bogácskóró terem!*

S míg a lefolyt időnek
 Szétvonja fátyolát,
 Hogy élte tarka lapját
 Még egyszer nézze át:

Elborzad a soroknál,
 Mert a mit ott lele:
 Csalódás és ezer kín
 Fulánkival tele.

~~Atóni ifjúság~~ *Alsfus ifjúságán,*
~~Bis emlékei székét,~~ *Sok bis emlékeken,*
 A férfú korában
~~Nézők közt ki áll,~~ *Nincs más mint küzdelem*

Ott, hűtelen barát üt

Érző lelkén sebet;

~~Ut a sírnak porába~~

~~Hűvest, hűt lemezt~~

*Itt halmot domborít fel
Hűves, fű felem.*

Sorban eléje tűnnek

A robajos csaták;

Nehéz napok tüzéből

Vérlepte műrtuszág.

S a ködből ősi vára,

Sasfészke felmerül,

A melynek ~~szomszéd~~ omladékán

Most ~~úgy borongva~~

elmerengve ül.

S a bús ~~emlék szelében~~

~~Mint sárga nyárlevel~~

Megrendül a nemes, de

Kiégett agg kebel.

*emlékezettben
Mint lomb, szellő ha kebel*

II.

Mohos váromladékon

Haldoklik a vitéz...

A csendes sír ölébe

Nyugalmat esdve néz.

Az elhaló kebel még

Utószor feldobog,

S, miként véglobbanásban

A mécs, kiégni fog.

Egy vágya volt szívének,

Egy, vándor útain:

Gy.

53

A kedves hon göröngye
Nyugtassa álmaín ;

Egy vágya még szívének
Az élet alkonyán :
Hogy boldog béke ~~levegő~~ legyen
A szenvedő hazán.

S a bujdosó nyugodtan
Álomba szenderül ;
~~Réd, gyászszemfedélül~~
~~A barna ój terül.~~

*Félette rom s az érdem
Állván emlékjelül.*

III.

Mohos váromladék közt
Az ősz bajnok pihen ;
Zajos napért, nyugalmat
Találva, esendesen.

Nem álmodik esatákról ;
Sírálma mély, nehéz,
Mellyből kúrtharsogásra
Sem kél fel a vitéz.

Most már ~~hisz most~~ az ősi várat
~~Örökre bírja ő.~~ *Biván örökre ő :*
El nem ragadja tőle
Pártos víszály s erő.

S bár ezimer nem ragyog ~~széles~~ már
Lélek, ~~széles~~ kapuk fölött ;
Alumni mégis édes
Rokon porok között.

~~52~~

IV.

Mohos váromladékhoz
Tolongva jő a nép;
Cserlomb közé virágot,
Sirt ékesíteni, tép.

S hű bajnok él dalában,
Ki békében s csatán,
Honáért élve halva,
Munkált annak javán;

S mert üldözé, ki volt a
Jó hon szivén nadály,
Cseles nagyok szavára
Számüzte a király.

A nép, szorúlt kebellet
Közelg a sir felé.
~~Mellyet oltárra szentelt~~
~~Az emlék napja.~~

*A sirt a haláünnep
Oltárra szentelé.*

Béni azt virággal,
És márvány-oszlopát
Lomb- és repkényfüzérel
~~Dúsan köríti őt.~~

Köríti, fonja, ás.

S az ifju nemzedékben
Tettek csirája kél;
Szivének égi hangja,
Hogy csak honának él.

* * *

69
 Oh hon! hogy hű fiad csak
 Akkor jutalmazod:

— Sőt még akkor se' többet, —

A midőn már — halott

SÍREMLÉK.

Pihenj, fiam! nem áll ugyan
 Kevély márvány álmad felett;
 De bús anyád, fájdalommal.
 Sírodnak élő szobra lett.

~~Neved~~, Szívemre írva fel neved
 A vesztés gyászbetűivel;
 A vándornak, ki alszik itt?
 Sírkő helyett én mondom el!

És elvirasztva napjaim:
 Veled majd együtt pihenek
 Hol nincs gyermekselen szüle,
 Hol nincs árván maradt gyerek!

64

~~A tiszta gyémántot, mellyben magát
Az égő nap ragyogva látja meg,
Hideg kövek csoportja környezi
S fagyos kebelrel sötét földtömeg.~~

SZÍVEMHEZ.

Mi lelt megint
Szívem, te nyugtalan?
Ezer bajom
Van véled untalan!
Könnű neked,
Könnű kötödni benn;
Künn a világ
Koránsem úgy megyen!

Szegény fejem
Sujtolja annyi gond:
Kenyér után
Futok mint a bolond!
Könnűt facsar
Szememből tüzhelyem;
A holnapon
Töröm ma a fejem.

S te, mit mivelsz?
Égben ábrándozol!
Tudj' a manó,
Hol nem kalandozol!
Üss' a guta
Azt a sűrű sohajt,
Ha a hideg
Konyhára mitse' hajt!

65.

Nem tetszik a
Patak s kies határ ;
Nem a falu
S jámbor lakói már ;
Borúlt az ég,
És törpe a halom ;
Szűk és hideg
Neked szerény lakom.

De álmodol

~~Szerény boldondokat~~ : — *Ürvén árnyérolat,* —

Örök tavaszt,
Tengert, hegyormokat ;
Szabad hazát
És boldog népeket
Beteg szívem,
Jó hogy nem értelek !

Bár a dolgot

Megszokta két kezem :

Szegény vagyok.

S gyakran megéhezem ;

S te, ~~szép~~ *szép leány*

S szerelmet emlegetsz !

Illy nagy bohó,

Szívem , hogyan lehetsz ?

Még éjjel is

Tőled nem alhatom,

Még akkor gyül

Veled meg a bajom !

Csalképeket

Kergetve untalan,

Előtted hír,

Babér , szerencse van !

Nem mondom én,
 Gyötrődöl eleget!
 De hasztalan,
 Nincs benne köszönet;
 Mert a világ
 Koránsem úgy megyen;
 Ne ~~szégyellj~~ *álmodozz,*
 Jó szív, eszed legyen!

A KÖLTŐ VÉGÁLMA.

Keblemben még az érzeménynek
 Értelme nem vala,
 S hogy átölelt szívem leánya:
 Dúsan, mint a tavasz viránya
 Zsendült fel általa.

Zendült az ének, s zengve szállott
 A hír gyors szárnyain,
 Keblem varázs-tűz lelkesíté,
 Halántékom babér köríté
 Szent berkek árnyain.

Szerelem, múltó életünknek
 Magas költészete!
 Ah, ihless még utószor engem,
 Éltem hatyúdalát lezengem,
 S dal lesz enyészete.

A szív kiégett . . . én letépem
 Fürtimről a babért;

67

59

Zöldeljen e sír barna fáján,
Virasztva éjfelek homályán
Az árva dalnokért.

~~Mesolygó álmodó szívemnek
Kíváncskulter én,~~

Oh lány! ha a sír visszaadna:
Keblemben újra dal fakadna,
S virágos érzemény.

*Sívem reményit s édes álmát
A kinek szemelém:*

Alszol te . . . s én alunni ~~szíven~~ *mégylek,*
Sírod leend honom!
Hisz álom a költőnek élete!
Mit árt, ha csak helyét cserélte?
— Ott újra ~~álmodom~~ *álmodom!*

Te árva lantom, fűgj felettem!

~~Bíj az estebel!~~

Csendes szello" ha kel,
S hurjaidba kap ~~lak~~ *lág*-susogva:

Az énekest, fel-felzokogva

Te szenderítsed el!

PUSZTÁN.

támad, a
Pogány idő ~~vand~~ *pusztán* üvöltve

Futtatnak a neki veszett, vadult szelek;

Csikasz farkas fülel, csavarog mögöttem,

Orczám havas eső csapkodja, marja meg!

Amott egy rongyos csárda rémlik hejh,

Kinek ilyen sines, annak palota;

Hólyag-ablaka bágyadt holdvilág, —

S bár nem sokat mond; betérek oda!

Hejh bek boldog ember,

~~boldog~~ a ki otthon lehet!

Más így sohajtana a zordon éjszakán;

Én nem sohajtok így, nekem nincs otthonom!

A melly nyugodalmas meleggel várna rám;

Ha éj van is, egyszer csak megvirad;

Hadd zúgjon, majd eláll a fergeteg!

Csapláros, nyiss ajtót ... künn útas áll,

Nem kell nekem sok; adj bort, kenyeret!

A tágas ivóház hangos és szomorú,

Én egyes-egyedül csak úgy kongok benne;

Még kietlenebbé a püsla mécs teszi,

Ha egy hü ebem sincs, csak valaki ~~jönne~~ jönne!

No de se baj! nem únom meg magam,

Én, és a mindig kész emlékezet,

E nyájas angyal s kinzó ördögöm,

Majd elbeszélgetünk multam felett!

Megtöltöm poharam, s iszom kelletlenül,

A bor melegétől kedvet kapok talán?

Tudj' az isten, nekem bor közt eszembe jut

Eltűnt éveimből jó rossz egymás után;

Hejh, bár ~~...~~ örökre elfelejténém,

Mi ~~...~~ kínosan érdeklí lelkemet!

De zúgva jö ~~...~~ az, mint a gyors folyó

Mellyet feltartóztatni nem lehet!

Egyetlen virágot növelt életemnek

Üröm- s csalántermő köves tartományára;

Ah, mint vágytalak én kebelemre tüzni,

Ah, mint vágylak most is, szívem szép leánya!

Karom kinyújtom ... de az élet, e

Mogorva vén mester közinkbe lép,

99.

Száraz hosszú újjával fenyeget,
Mondván: fiú, fiú! kenyér elébb....

És én törekedtem ez után eleget,
Volt is már egy darab kenyérhez reményem;
Minő derék fiú! kürtölte a világ,
Minő derék fiú! — s elmellözött szépen;
Ez csak hagyján! de mocsos nyelve még
Jól megbecstelenit; — ezudar világ!
Mint a varjú szárnya a levegőn,
Az én lelkemen ez sebet nem vág!

Hát még a kiket olly lelkemből szerettem,
Ti a baráti név hazug bitorlói!
Ti, az alacsonyság büzhödt mocsarának
Sima bőrü, mérges párájú kígyói!
Üdvösségtekre im, e tölt pohárt,
E tölt pohárt én a földhöz csapom.
Kár értetek; minő véghangja volt!
Nem szóltok ti olly tiszta hangokon.

Künn vész zúg az éjben, — megtöltöm poharam ...
S mellettem hirtelen egy kaczer lány terem;
Megölel, megcsókol, orczám simogatja,
Tudom bár ~~hogy~~ hütlen, ~~de~~ elüzni nem merem;
És én megtöltöm újra poharam;
Künn a vihar zúg, lelkem csendesül,
S ajkimon a kaczer hölgy dala van!

*Tudom bár
Ez a csapodás*

UJ ÉVKOR.

Isten házába gyül
 A hívő nép új évnek ünnepén;
 Holott forró imát
 A buzgó néppel híven mondok én.

Es a fohász imígy
 Száll ég felé: ajándokozz nekünk
 Az új év kezdetén
 Új szívet, új lelket jó istenünk!

Felbuzdult
 S míg érzeménye ~~val~~ így
~~Megszólt~~ lelkemnek mennyben mulat:
 Kí nem feledhetem
 Imámbul a lányt, imádottamat;

S imé nyílt ajkamon
 Véletlenül ez új fohászt lelem:
 Maradjon oh leány,
 Kebledben a régi szív s érzelem!

TEMETŐI HANGOK.

Megszólt, másodízben a kakas,
 Hangját az éjben hosszan nyújtva el
 Mély csendéből a néma temetőt
 Rögtön kísértetes hang rázta fel.

11.

68

Hideg síremlék bámult mindenütt,
Hámlott kő, márvány, elkorhadt fa, vas....
Ők szóltak mély, érczellen hangokon...
Elnémult másodízben a kakas.

~~SÍRSZOBOR.~~

Márvány szobor.

Az egymástól elvált világ-elem
Ős-forradalma adta lételem!
S voltam, mióta volt a földteke,
Sötét méhének márvány-gyermeke!

De jött a törpe ember, és hova
Le nem hatott a mennydörgés szava:
Fölverte vakmerőn sötét tanyám,
Hogy tompa álmait virasztanám!
S mivé levék? hol porba tér a por:
Enyészet-hírlő hitvány sírszobor!
S itt, hol veséi szertemállanak,

Ösmérhedd

~~az embert~~ az embert valódiilag.

Hosszú hazugság ~~szobor~~ rövid élete,

Kit bár a halál sírba fektete:

Fejéhez más emléket vés, gyalúl

A nagy hazugság folytatójaúl.

S a holtak, — a mint mondják — e rövid

Életben szerzett fényes érdemít

Arany betűkben fenn ~~szobor~~ hirdeti ez,

— Bolond, hitén hazugságot ki vesz!

Rég állok én itt, minden éjfelen
Átkozva tartós márvány-életem;

La bérelt

Melly a rombolva járó századok
 Dühén, akartalan daczczal, kifog.
 Annak, kit itten rejt a síri bolt,
 Midőn szennyes pályája futva volt;
 Fölé érdemjelül helyeztenek,
 Bámulván a szájtató néplömeg;
~~szónok~~ szónok, minden jobb kebelt
 Méltán bántó dicsérő szót emelt;
 S kit a bűn orgazdának ösmere,
 Nadálynak a veríték embere,
 Ki marta, mint eb, a becsületet,
 Kitől a szüz igazság reszketett,
 Az eskürontó, vérgyilkos, kaján
 Üdvösséget nyert szemtelen szaván! ...
 A sír pedig gondolkodott, s a föld:
 Ha befogadja-é ölébe őt?

S ez átkozottnak porló hamvait
 Jegyezve állok évek óta itt,
 Várván: hogy a ki lát szivet, vesét,
 Villámmal törli szét e rút mesét,
 Mellyet szilárd keblemre, kinnal a
 Vésü vájt és erőszakolt vala!
 A sír pedig gondolkodik s a föld!
 Keblébül hogy ne hányja-é ki őt...?

Az ember élte kétszín, álkodás,
 A temetőbe sem kíséri más;
 — S az elmállott szív, bár rég por, homok: —
 Ez, az élők szemébe vigyorog.

Itt, e felhantolt sírhalom felett,
 Hová egy öngyilkos temettetett:

73.

65

Gunyolva ~~szóval~~ a bennfekvő életét:

Békés olajfa hajtja levelét,
 Mi szép amott, a fehér lilium
 Családival beületett halom!
 S a szűz virág talán lehervadand?...
 Nem, bár kéjhölgyen domborúl a hant.

Kit éhhalál küldött apáihoz:
 Sírján vadbúza bokra ingadoz.

Bölcset vezérel lámpásként az ész,
 S bölcseknek sírján számártövis tenyész.

Itt ciprussal ~~szóval~~ gyászfűz ~~szóval~~ ölelkezik,
 A ~~szóval~~ zsarnok ~~szóval~~ sírhalomán, kinek pedig
 Vesztét imádságába foglalá
 Az árva nép, melly éltét gyászolá.
 És ~~szóval~~ nagy fenn szól ~~szóval~~ az emlékkö betűje fenn:
 Itt nyugszik ő az urban esendesen;
 S az itéletnek nagy napjára vár,
 Melly felkölti, ~~szóval~~ valakit sírja zár!
 Nem igaz, ~~szóval~~ nem! ha az éj fele jő:
 Sírjából nyögve ~~szóval~~ vánczorog elő,
 Kit a reákért átok súlya nyom!
 Kerüli csontját csend és nyugalom!
 Hazugság, hogy várná a nagy napot!
 Kiben vér és velő jéggé fagyott:
 Ha gondolatja arra tévedett,
 Hogy higgyen ~~szóval~~ sírontúli életet.

Ott, egy jól ápolt sirnak mélyiben,
 Korfontosságú férfiú pihen;

Pihen, mert méltó munkát végezte.

~~.....~~ A társaságnak foglalts kés here

A sír virágos, a sír hantja zöld,
Lágy fűvében dalos madárka költ,
Dal és virág mind e sírhoz való
Hiszen porában fekszik a — bakó.

Hol letetél a ~~.....~~ költő ~~.....~~ hamvait:
Szegfű s demutka ~~.....~~ illatozva ~~.....~~; nyit,

102
p.

Magvát, barátja, a kis ~~.....~~ csalóány,
~~.....~~ Hü rokonserényből ejt' el porán.
Nem tudta ő, az énekes barát,
Mi illetné a költő hült porát;
Tudván, mi volt a dalmok élete:
Sírjára ürmöt s bürköt ültete.

Kit a halál itt por közé vetett:
Tagadott istent, örök életet;
S imé, a feltámadást tagadó
Sírján, kihajt a leszúrt fűzkaró!

És a könyűt ki számlálhatja meg,
Melly itt kétszínűségben elpereg;
Hantot, hogy meg ne szólja a világ,
A férj, utált nő sírhalmára, vág.

Testvér testvére ~~.....~~ bérnyilhos fogad,
S ültet halmára fát, virágokat;
~~.....~~ Magrat, örökös kijöven ide:
Boszús lesz ~~.....~~ nem beteg szülőire.

Ellenmondás minden lépten nyomon,
Gúny és hazugság kövön, hantokon...!
Tagad, hisz; sír, kaczag; csügged, remél
Az ember itt, úgy a mint kedve kél!

— Az övegy sírve gyásrba nem boruló,
S hoz férjének immorsel-koszorú;

75.

~~.....?~~
~~.....~~

Jött a tavasz, s nyugalmas éjfelen
 Virágmagot szórt e csont-telkeken;
 Kértük, hiába kértük egyre őt:
 Ne látogassa meg a temetőt!
 Itt nem virulat, rothadás lakik,
 Övé e föld a végső ~~.....~~ szem porig.
 S ennek virága, melly búján tenyész:
 A csontokon élősködő penész.
 Nem kell más virág, s zöld levél nekünk!
 A lét halála a mi életünk....

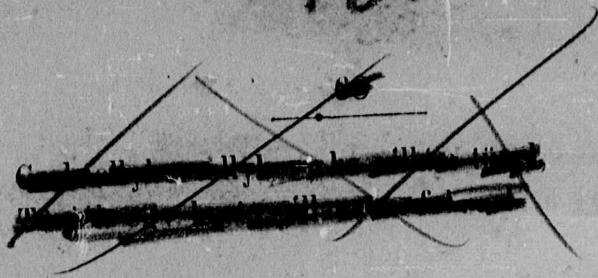
Ki hópalásttal mindent eltemet,
 Kértük, hiába kértük a telet,
 Midőn felszedte fehér sátorát,
 S a tért, bucsú-dühében zúgva át,
 Nyaralni, vad bércekre költözött:
 Maradna köztünk, a sírok között!
 Alant ha tél van, tél legyen felül,
 A régi szó, mig nem, vagy teljesül,
 S fel- vagy nem olvad dermedtő fagya...
 Hiába kértük, a tél elhagya..!

Ki a lehunytt napot meggyászolod:
 Hadd nekünk, oh éj, barna fátyolod!
 Legyen kitiltva innét fény, sugár...
 Melly hozzánk úgy is csak hazudni jár;
 S kit az enyészett barna lelke bír:
 E csontvilágban gúny a játszi pír.

Borúljon el hát barna éjözön
 A temetőn, e nagy botrány kövön;
 S néha vessen a boszús ég villáma,
 Múló fényt e világtalan világra!

76.

Fejfa.

Meghozta gyümölcsét
Zöld ágam, az ágnak alatta,
A hontalan útast
Kért nyugalom árnya fogadta,
S a vész idején menekülve alám:
Rá védve borúlt leveles koronám!

S engem, ki tenyészttem
A messze vidék örömére:
A törpe halandó,
Fejszét derekamra ki mére,
Hogy több tavaszon ki ne hajtson az ág,
Örnek siri lakja fölébe kívág.

És a kinek, ifjú
Bimbót s levelet hozza ékül
Száz új kikelet, most
Rajtam rohadás moha zöldül.
Lombon zene csattog, a fülmile bűg;
Itt éji sírok riadó ura zúg.

Öt, sírja ölében
Porladva ki fekszik alattam,
Meghozva gyümölcsöm,
Érdemre ha népsz, meghaladtam!

77.

Hosszú kora puszta miként az ugar,
Hantját feledés lepi s asszu avar!

Vás- emlé'k.

Tűzben születtem a világra,
S ki a villámot, égi vészt
Gúnyolva hívom érczfejemre:
Im, hitvány rozsdá ront, emészt.
Bolond az ember!
Jelül, elmálló csontja mellé
Vasszobrot tész a temetőn.

*Bizony, bizony
magát csufolva én meg,*

Fölcsengve ontván búja rendet
Hajlott kalászu téreken,
A napsütött kaszás kaszája,
Mi boldog volna életem!
Szántóvas a szántó ekéjén
Sírt kikelendő magnak ás;
Itt tél van; — ott minden
Megjő a várt feltámadás.

tavaszzal

Lehettem volna harczviharnak
Táborverő villáma: kard!
Királyi pálczával díjazván
E harczy s arló által a hős
Fejére zöld babért arat;
Szolgáлом fénytelen szobor most
Élők helyett a holtakat!

Mel'ly forgatott, a

Inkább mint hisz rabláncz csörögnék.

A börtön átkos éjjelén;
Vagy a véremlernek kezén, a
Bűnöst, igazt öldöklénem,
Mint ingatag lelkü pulyának,
Kiben szilárdság nem vala,
Jelöljem érdemellen hamvát
Szilárd keblemnek általa!

Ákácz-fejfa.

^{Pus}
 szenvedő élt a világon,
Baját nem mondta senkinek;
Magában állt, mint a beteg
Tölgy áll messze pusztaságon!
De sápadt homloka,
A melyre mély redőket vése
Lelkének elzárt szenvedése,
Lön annak szónoka.

Kertébe egyszerű lakának

A szél ákáczt ültetett,

Az ákácz

Sápadt foglyát, az életet.

S a haldorló

ágyához a midőn

Egy jobb világ követje lépe:

Az ákácz szívesen sírfája lön,

Hisz ő volt úgy is élte képe!

A szenvedő e hant alatt pihen,

Hűdeg sírjának mélyiben.

Felene hír, könny nem ragyog...

A hert ákácza én vagyok!

79.
~~Először is, hogy...~~

A természet keze
 Ákáczfának mit ad?
 Szúró tövis közé
 Halvány virágokat!
 Halvány virágom hullatag vala,
 És tüske nélkül nem virúlt,
 S a gyilkos tüske mindig fennmaradt,
 Bár a virág lehült!

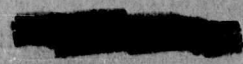
Kemény sorsnak keze
 Halandónak mit ad?
 Halvány örömihez
 Metsző fájdalmakat!
 A boldogság piros borában is
 Egy két csepp mindig rejtett fájdalom;
 S múltó öröm sem látogatja meg,
 Kit szenvedés vas karja nyom.

Az éj hall átkozódó hangokat;
 Panaszra sárga fejfa nem fakad,
 Lehült örökre bár
 Halvány virága, levele,
 De, mellyek lepték ágait,
 Le a tüskék vele.
 S szenvedni kit látott sokáig.
 Most nyugodalmának tanúja...
 A földi lét keserve, búja
 Nem hat le a sír padlanáig.

A szenvedő e hant alatt pihen,

~~Mitől is?~~
 Hűleget sírjának mélyében,

S ki halmán szívesen elkorhadok :
A kert ákácza én vagyok !

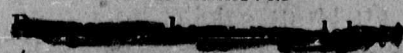
Fenyő-kereszt.

Éltem szép

Büszke bérczorum felett
Voltam égre nyult fenyő ;
Zöld fenyőnek lombja zöld,
Tél ha múlik, tél ha jő
 tavasz vala,
Szenvedek most bús telet ;
Megszáradva, lombtalan
Kis kereszt a sír felett !

Bérczlakó fenyőnek és
Sírkeresztnek élte m á s ;
Ott patak, zöld lomb, zene,
Itt enyészet, sorvadás ;
Átok rá, ki engemet
Elszakasztá töletek :
Sugár testvérek, tavasz,
S zúgva zúgó rengeteg !

Kisded édes álmival

Ah miérs nem renghetel !

Álom és tej éltetik
A mosolygó kisdedet ;
A tej, a szülő-kebel
Édesen meleg teje ;
 rája hoz :
Lágyan rengő bölcseje.

Álmat a melly

87.

Jött az ember, és előbb
 Vészes tengerekre tett;
 Csikorogva, nyögve ment
 Sudaram szirt, hab felett,
 Nyögve, mert átkos teher
 Marta rajtam lánczait,
 Vásárookra hordva az
 Ember, ember-társait.

*Arboc voltam, a hajó
 Sírreken hogy törve lön:*
 Partra vetve, jel levék
 A kietlen temetőn.

Hol az éjfél száz fagyos
 Kóbor-rémet szétereszt,
 Elkorhadva, lombtalan
 Szomorú kis sírkereszt...!

Gránit-szobor.

Csodája voltam a zergék honának,
 Vendégeim sas, villám, köd valának;
 Zöldes moh ülté homlokom, jeléül:
 Hogy a vén granit-szikla meg nem vénül.

Alattam ott, miféle földi férgek
 Felfeltűnő csoportj járnak; élnek?
 Szóltam kérdőleg a bérczek sasának,
 Embernek mondta ő, a föld urának.

Sok századig kaczagtam e beszédet,
Látván naponként e kis furcsa népet;
S vártam: talán egykor magasbra nő fel....
De még törpült, de még satnyúlt idővel!

Majd megragadt egy bösz erő haragja,
Rengvén belé a bércz aczél-alapja;
Földindulás rázván meg a világot,
Engem fennről a síkmezőre vágott.

Hozám az embert bámulat ragadta....
Ki majd szent homlokom lábbal tapodta!
S vésüt hozott, roncsolni büszke sziklát,
Bár hányt daczos mellem dühébe szikrát!

Az öserő szabálytalan kezétül
Idomtalanságot ki nyertem ékül:
Csúfos szobor levék... hah, a szabályok
Eltorzító majmára átok... átok...!

S ki láttam, mint születtek ezredévek:
Egy csecsszópo kimultáról beszélek;
Hah, bár sülyed^{nek} el, hogy szem ne lássa:
Mivé lön a bércz szikla óriása!..

* * *

Mig így beszéltek a sír szobrai,
Egymásután a márvány, kö, fa, vas:
Halotti csend állott be hirtelen....
Meggzólt harmadizben a kakas.

83.

C S A L Á N O K.

I.

A VITÉZ FIÚ.

„Fiam! lejártak napjaim...
 Melly védte a magyar honát:
 Őrizd meg kardom, a család
 Hat százados tulajdonát!

És — mert ki tudja a jövőt? —
 Ha zugna tán a harczihar:
 Honért, királyért *hősileg*
 Villogtasd, mint igaz magyar!”

— És függ a kard, de béke van,
 S henyélve hogy ne függjön ott:
 Belőle, a vitéz fiú
 Dohányvágót csináltatott.

II.

A GYÁSZOLÓ FÉRJ.

Csinos parasztlak udvarán
 Gyászos karének hangja kel,
 S a népnek nagyja, apraja
 Tolong; hiszen bámúlni kell!

És a nyugalmas sír felé
Kísérik a jó házi nőt;
A férjnek kínja végtelen,
S mondják: követni fogja őt!

És íme, a nép jóslata
Minő hamar beteljesült:
Szegény, a gyászbeszéd alatt
Szerencsésen elszenderült!

III.

KÉP.

Sűrű bokor zöld lombja közt
Fészket rakott egy pár madár;
A fészek im megnépesül...:
Benn pelyhesek sipegve már.

A hím csodálkozik: hogy egy
A többinél hatalmasabb;
Testvérítől elüt nagyon,
És orra, körme horgasabb!

Te jámbor, jó hogy nem tudod:
Hogy a kakuk pajzánkodott!

IV

Helénához.

Vagy én volnék süket, vagy te volnál néma;
De így rossz pár lennénk beszédos Heléna!

~~„Az én!”, „Ócsám, hidd! illik is
 Reátok név és öltözet,
 Mert a magyarból hennetek
 Fájdalom, csak magyarká lett!~~

KOSZORÚ.

A költő homlokán,
 Hol terhesen függ a lélekború,
 Hírnek szellőiben
 Rendül meg a zöld repkény-koszorú.

Vágygyal ne nézzetek
 Fel a költő repkényes homlokára,
 Hísz a lomb rajta a
 Megtört kebelből drága vérnek ára!

Irigylitek talán
 A télviharral küzdő lombtalan
 Tölgynek, hogy ágain
 Függ a fagyöngy, zöldelve bokrosan?

Tudjátok meg, hogy a
 gyöngyös águ tölgy beteg!
 A költő homlokán

Bánatra vannak a zöld levelek!

a;
 a!

É N E K E K.

I
REGGEL.

Oh jertek a reggelnek idején,
 Szent buzgóságnak szárnyai,
 Ragadjátok lelkünk a menny felé,
 Hová úgy óhajt szállani!
 A fényes nappalnak láttára
 Hevülvén tisztelet s hálára,
 Hadd buzogja ki a mit érez — — —
 — Oh vigyétek jó istenéhez!

Mint a világon széllyel áradott
 Az élethintő napsugár:
 Isten! jószágodnak malasztitól
 Megteljesült a földhatár!
 Jó atyánk! hű szerelmed látván
 A földön s a ~~világon~~ lelkek világán:
 Keblünk, mint a patak megárad,
 S kiöntjük néked hő hálánkat!

Világosság hatalmas istene,
 Ki a reggelnek ura vagy!
 Ki adsz a földnek fényt és harmatot.
 Fényt s harmatot lelkünknek adj!
 A halandó szem messze nem lát,
 Küld hozzánk a szent hit világát!
 S erénynek harmatja csillogjon
 Lelkünkben, békés olajágon.

87.

II
ESTVE.

Hálaadásnak szent oltaraként
 Piros tűzben ég napnyugot ;
 Oltárrá váljatok mi szíveink,
 S lobogjon hálalángotok !
 Isten! hű karjaid vezérlik
 Az embert a nap lementéig ;
 S felette áll az éj fekete
 Szakán, angyalid őrizete.

Egy áldásteljes nappal újlag
 Meghosszabítád életünk ;
 Jóságodtól jött béke és öröm,
 Tied hálánk, dicséretünk !
 Kit közlünk bú-bánat ére :
 Irt nyújtál szívének sebére,
 Az árvák könnyeit te látád,
 Tudtad az özvegy sóhajtását.

Csak benned bízunk hát ez éjen is,
 Ki nappal jó atyánk valál ;
 Oh isten, örködjél erőtelen
 Teremtésidnek álminál !
 Hadd nyugodjék meg testünk lelkünk,
 S engedj békefényben fölkelnünk !
 Vagy ha eljössz értünk ez éjen :
 Add, hogy csendes halálunk légyen !

~~NYILT LEVÉL EGY HÖLGYHÖZ.~~

~~Édes hölgy, keble szent érzelmivel
Egy ösmorellon ifjú üdvezel;
S bár benne nem lelsz ösmert, rokoni:
Meghallod úgy-e, a mit ajka mond?
Az ifju néked, jó hölgy! idegen, —
Elmellőznéd őt némán, hidegen;
Mert nem tudod, hogy mindenek fölött
Szent nékem a láncz, melly hozzád kötött.~~

~~Kebledre híven két szüfött simitt
Fiad s leányod; mondhatatlanul
Szeretve én is e fiút s leányt,
Megosztám szívem köztük egyarant.
És a szegény fiú gazdag vala
Barátság- s szerelemnek általa.
Mit nem remélt, oh mit nem álmodott,
Midőn e két hü szíven nyughatott?;
De mást akart sorsomnak istene,
Csak álom volt minden . . . s elröppene!
Mert bár hü a barát, hü a leány:
Engem sorsom hullámos kénye hány;
S a hü szivektől messze elragadt,
A sápadt bú s emlékezet maradt
Velem; s ha kérdik: tán beteg vagyok?
A bú válasz pilláimon ragyog.~~

~~Emlékezem . . . szép őszi este volt,
A hallgatag vidéken el-kiholt
Élet- s örömjaj; nem zengett dal, a
Természet egy sápadt beteg vala.~~

Nyila levél egy hölgyhöz.
1844.

Nemes hölgy! im forró üdvöletem
Egy hö" hív küld a távolból neked!
Mint az éret, mely mossa lábadat:
Törvénysé nem tudod, honnan fakad;
De érzed a kristály-lisztá vörös,
Melly lágy hullánuval feled szex;
Magam neked hi vagyok idegen:
Er a csermely, az én üdvöletem!

Kebledre két édes frülös simul,
Egyik fiad, másik neked leányod;
Míg álvra a hi avra, kevesid
Dezzel este imádságodba zárod:
Van más is a hi minden pillanatban
De jók gondol hiven, melegen;
S emlékezőhöz e két hős füri telke:
Oh tiens barátság! édes kezelem!

S míg egyengemni élök usait,
 Lár a jövőn a kú anyának gonja:
 Van, hi álmain egy kúnder-világ
 Tényér, dicser, mind mind fejötre gonja,
 Kinek élse, nyugalma, boldogsága,
 Kezdes sülöccidert nem lenne drága;
 Bajsol kivül, hi, mindene meghagyoh
 Sülöccidrek, jó hölgy ar én vagyok!

Emlékerem... szép öszri este volt,
 — Sárgán hulltak a fáknak lombjai; —
 Miből a szív esordultig selet van,
 Hanem ar ajk nem tud mit mondani;
 Friad s leányod karjainra öleve:
 Kimensünk a beseibe, a merőre.
 Errelminknek nem volt sülöccige róra;
 Oh az az este, ar a reme, boldog óra
 A szív s emlék pocségye alatt:
 Ördöbe itt itt... lelkenben maradt!

Lásd! jó anyám régen a sírba hállok,

90.

Megértem én korán az árraságot;
 Min gyenge hajlás a nyárnak kevére:
 A kenvelés korán megösmérem!
 S messz nincs, hi vouna hü meleg szivére,
 Fájdalmam és öröömim ottva, érve:
 Anyám helyen, ah minn ohajtánám
 Jó hölgy, neked mondhatni erre: anyám!
 S kálán...? hi külvös csábító remény?
 Hogy amicsád sürra higym én!

De há' ne is legyen csak sines álsánd,
 Er érre's min vágó sivem melenger,
 Bár a remény nyom nélkül kézenyestren,
 Minn kéj álom, minn egy forró lehellet:
 Melly kartsa hü lellem horraios kötre,
 Az emléket megörzöm mindörökre!

Ne bánj oh hölgy! hogy szívöl érre's
 Siven hajolhat magrasid felem!
 Minn a lökere hámas levele:
 Siven östeforr hámmunt kebele;

Hallit meg ha a távollévő barát,
 Emlékesnek hallani tavát;
 S ne légy semény a keves jó leányhoz,
 Ha lelre tán mins a vándor-madár:
 Hol a tavas viris, az ég sugaros,
 Ah elhagyott vidékre visszajár.
 Engedj sívedben nérem is helyet
 Szeretteid köröm. — Isten veled!

Temetés.

Néma hölgy fut a nagy éjszakán,
 Karján kisdéd, — arca halavány.

De fény villan,
 Mit a szem vete...
 Zajgó keblén
 Alszik gyermeke.

Napkeletről jö az éji hold.
 Álmában a gyermek felsikolt,
 A sírást
 A szülő kebel
 Bősz rajongás
 Szavával felel:

Legy nyugodtan árva gyermekem!
 Nem sokáig bujdosol velem;
 Mj világ vár...
 Sor laciója van,
 De hova tel on
 A ki hontalan.

Oh szabad lére, — annak sültbelek! —

93-

Békés romsied lakorit veled!
Kül hasáron
Kens leend jogod;
Elapordan
Látni nem fogod!'

x x x

Osztórolenka csomhalmos terén
Elborult az éjjel fekesén;
Ott áll a nő
Feltört sír felett, -
S leann a kisdéd
Kit már fölveté tett.

, Törjem itt vitt véres harcokban,
~~de esett el éreid drága hon...~~

Lly apánál,
Csendes sírgödör!
A fű is
Kelyes örököl.

Im fogad! nyugordan átvadom
Ázúls fölvel, nyugban igaz, tudom,

Nem fog ő, az
 Ősi teltelen
 Váncosogni
 Koldus-betegem.

Éns öledben jobb lesz tudnom őt,
 Mine kopogva zars ajtó' előt;
 kéj az éles!
 De meghalni jó;
 Míg nem lesz sab,
 Vagy földönfutó...!

Temetésén ninesen gyászserg,
 De ijeströn zúg a fergeseg;
 Míg tá keblet
 128 Tár a bösz anya:
 Megrendül leun
 9. A halálanya.

~ ~ ~

Sírhalmunál minden éjfélen
 A rajongó süle megjelen; —

95.

Gyermek' ok
— Mine bus éjmadár —
Uj honában
Látogatni jár. —

Bús arezczal a haldokló betegen
 Függvén, az éji hold viraszta fenn
 Ifjú özvegyként, s úszó fátyola
 Megszakadozott gyász felleg vala...

Karomra fűzve szívem kedvesit:
 — Ott hű barátom, kedves lányom itt —
 Kimentünk hárman a liget fele,
 Mellynék sárgultan hullott levele:
 Oh én tudom lánykám mit érezett,
 Midőn némán s mosolygva könyezett!
 Gyors szívütése szólott ajka helyett...
 Emlékezet, ne vérezd e kebelét...!

Hogy boldog voltam, kell-e mondanom!
 Nem volt reményem, nem óhajtatom,
 Csak egy hiányzott még: áldó kezed,
 Hölgy! megszentelni e boldog frigyét.
 Látd, földbe tettem jó anyámat én,
 Veszlés tanított sírni idején;
 És nyughelyét is, hol van? nem tudom...
 Emléke nincs, — s bedőlt a sírhalom.
 Ki jó szivére vonna engemet:
 Ő alszik... isten látja lelkemet,
 Nincs Perez, a mellyben nem óhajtánám,
 Jó hölgy, neked mondhatni ezt: anyám!
 S talán... ki küldött hivatlan remény?
 Hogy ámtásid tudva higyjem én...!

Ne bánd, oh hölgy! hogy szívök érzetén
 Híven hajolnak magzatid fetém;
 Miként a lóher hármas levele,
 Híven összeforrt hármunk kebele:
 Halld meg, ha a barátok ajkiról
 Emlékezetnek hű ígéje szól;

~~A jó leány iránt se legy kemény,
 Olykor ha bús, ha tán sohajt szegény!
 S engedj szivedben nekem is helyet
 Szeretted közt, oh hölgy! Isten veled!~~

A HANGYÁKHOZ.

Jó reggelt, sürgő hangyanép!

Korán munkához láttatok...

Henyélő nincs közöttetek;

Nálunk nem így van a dolog!

Egyik, ~~.....~~ törvén kemény ugart,
~~.....~~ Napeslig izzad, dolgozik;

Másik, rugalmas pamlagán

Végig nyúlván — unatkozik.

A munka nálatok közös,

Az a jószág, ~~.....~~ a szerzemény;

Mindenki ~~.....~~ dolgozik s eszik...

Hja! nálunk ez más rendbe' mén;

Itt a henyélő: potrohos,

● Bőrrebe csak szuszogva fér;

De a meghámlott marku nép,

Oh az pogányul — ösztövére!

Ti nem versenygetek; de egy

Békés család országotok,

Ott nincs enyém, nincsen tied....

Nálunk máskép van a dolog!

~~.....~~

~~.....~~

*Egy mást felfalni, érdekint
 Csataiban készel vagyunk;*

Tordirjul a köpenyeget.

Eladó lesz hitünk, szavunk!

97.

~~.....~~~~.....!~~~~.....~~
Mindenki ~~.....~~

Tojásit menti a szüle ...

Nálunk a honfi szóvitéz!

~~.....~~~~.....~~~~.....~~~~.....~~*Ha veszedly van, s inálatok
vini, halni kész,**Nem áll meg emberül helyén
De fétre áll, - s uram fia!
Az asszonyok előbbvaló
Az ékszerre, mint a - fia*

És jó hangyák! ti rajtatok
A külső köntös fekete;
Nálunk, belől hordozza ezt
Sok ember lelke, érzete;
Hanem hogy itt is annyi sok
Csúszó-mászó férget lelünk
A ronda porban: véletek
No már ebben megegyezünk!

ÉLETEM.

Én nem nevezhetem tengernek éltemet,
Hisz az csak egy csendes boldog tavacska volt;
Jó volt hozzá az ég, jobb már alig lehet,
Reája, partiról virágos ág hajolt;
S hol vadregényesen hullámozott a vidék:
Hős völgybe' természetes tölgyek környékezők.

Szürkületben, midőn csendes még a világ,
 Száz fészekből zengett felette lány zéne;
 Mérgét védbástyaként felfogta lombos ág,
 Ha felriadt észak vadan-duló szele;
 Medrét nem ülte sár, vizét nem szállta szenny,
 Fehér kövecs volt ott, [redacted] s arany színű főveny.

Ha néha néha, köd boronga tükörén,
 Befátyolozva mint hamuszínű lepel:
 A lány fúvalommal, melly támadott körén
 Mosolygva széleszté [redacted] a jó nap fénye el;
 Dal zengett, -- virág nyilt, széllel játszott a hab;
 Mi volt a tónál szebb? ki nálam boldogabb?

De kárörömmel jött rá egy szilaj sereg,
 Taposva, tépve járt a csendes tó körül;
 Irigység üszkétől lángolt fel a berek, —
 — Ember boldogságán, ember ritkán örül, —
 S a tóba oly [redacted] szörnyű sulyos sziklát vetett,
 Hogy zúgva szétcsapott habja a part felett.

Es Ez a nehéz teher, keblében mélyre szállt,
 ■ nincs remény s erő, többé kivonni azt;
 A játszai habmoraj lázas zugásra vált,
 A víz sötét... apad.... elérve a tavaszt,
 Midőn kiszáradott és élte elhala:
 Meglátjátok, a kö minő sulyos vala....!

AZ ERDEI LAK.

(Költői verseny Kerényi- és Petőfivel 1845-ben)

Völgy felett, a bércz alatt, középen,
 A behorpadt hegynek oldalában:
 — Hallgalózva néma csend körülé, —
 Nádkötésű kis lak áll magában.

A kis csermely [redacted] rácsos ajtajánál
 At sem kell röpülni a madárnak;
 Habtalan fut, szóttalan fut, benne
 Tarka pintyek lépegetve járnak.

Görcsös águ bükkal a sötét szilt,
 — Melly a házat vészek ellen ójja: —
 Udvarába eleven sövénynyel
 Foglala be régi jó lakója.

[redacted] *A vad-szőlő gardag levelével,*
 Melly magát a [redacted] *vért-telekre fonta:*
 Sától képez, és a gazda, déli
 Álmat alszik [redacted] *ármájában naponta.*

Mig fiát a [redacted] *fatörökre csalja*
 A piros tojásu vércse-fészek,
 Vagy kiáltja gondtalan kedélylyel:
 Héh kakuk, kakuk! szólj: meddig élek?

Zúg az élet, zúg vásári népe,
 S nem hat a bércz egyszerű lakáig;
 Néha hallik elhaló harangszó,
 Szép idő ha gyors esésre válik.

Itt a hajnalt nem kakas kiáltja,
 Van dalos madárja minden ágnak :
 A rigó-füty, gerliczék bugása,
 S csattogány-dal szépen összevágna.

Fenn, kivágott cserfa törzsökéhez
 Kötve ing a vízmosás bürüje ;
 És a törzsök, zúgva ki- s bejáró
 Kék darázsok mézetlen köpüje.

Lenn a mélyben, szirt, s fatorladék közt
 Elvesz a bércz harsogó patakja ;
 Rejteket a szirt s fatorladéknak,
 Smaragd színű gyíkok népe lakja.

Hallgatás ül bérczen, omladékon . . .
 Meg-megrendül a vakand turása . . .
 S hallik itt-ott vén cser oldaláról,
 Tarka harkály gyors kopácsolása.

Meg-megdördül csendes alkonyatban,
 Gyilkos csöje a leső vadásznak ;
 Fel-fellobban bércztetőkön a tűz,
 Ahol a szénégetők tanyáznak.

Tengeren csend és vihar. Hazája,
 Mérhetetlen tenger a szigetnek.
 Rengetegben csend s vihar. Szigetje
 E kicsiny lak a nagy rengetegnek.

Vadregényes erdőség vidéke !
 Majd ha a tél fagy-bilincsbe zára :
 Távol nézek hószakarra kunyhód
 Felgomolygó kék füstoszlopára.

Vagy
 Ha

101.

És ha éjjel a lak ablakából
 Mécskanóczok fényt lövelve égnek :
 Azt hiszem : hogy mindez lüktetése
 A megdermedt jégvidék szívének

És lelkembem nyugtató hit éled :
 Nem halt meg , csak alszik itt az élet !

HŰSÉG.

Barátom mátkájához.

lakja.
Tul a földön, Magas menny a hűségnek hazája ,
 Hol megáldva , földre ejti isten
 Jóvoltából tiszta harmat képiben. *síklaormon s fellegen ;*

S olykor a csöpp nem föröszt virágot,
 Mert utában vad vihar ragadja el ;
 Tóba hull itt , ott sziklán törik szét,
Vagy a földnek tar göröngye issza fel.

De fönségét mindütt megmutatja,
Hantot növel a göröngyön és poron ;
 Búborék áll a tavon felette,
 Fény-zománczú tündéres kis sírhalom.

— *Hogy* És a sziklát , mellyen széttörődött,
 A tar sziklát , mellynek nincsen élete :
 — *—* télben is kiterítve álljon : —
 Lágymoh zöldes bársonyával vonja be.

S a virághoz, mellynek szánta isten
Tiszta csöppje hogyha bizton elhata :
Mézzé válik a megnyílt kehelyben,
Édes mézzé a menny tiszta harmata.

Szép virág te, élted tavaszában,
Kebled e szín mézzel telve telve van!
Édesítsd meg kedvesed, barátom
Éltét ezzel, szép virágszál, boldogan!

NEFELEJCS.

Mintha volna a liget könnyűje,
Tiszta gyönggyel ömlik a patak ;
Partjain ~~szép virágok~~ az ifju nefelejcsok
Bokrosával felvirítanak.

Kedves lánykám! ~~szép~~ égi szép szemedből,
Hivedért könnyűt gyakorta ejts!
Kebleden, édes bús harmatától
Úgy virúl a legszebb nefelejcs!

~~**MONDA A SZAKÁLAS FARKASBÓL.**~~

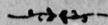
~~Jókor kihozd az ételt, feleség!
Ne várd esurgásba a napot ;
A gyalog úton jőj ; s egyenesen
A delelőhe tarts, tudod!~~

103.

58

59

A z u j o n c .

Ütközet lesz. Csatarendben
Áll a magyar tábor;
Vele szemközt a francia.
Van nem igen távol.

Mind a két fél mozdulatlan
Vesztegel sokáig;
A tréfához tán először
Hozzá fogni fázik?

Többek közt, egy barna újoncz
Áll a harci téren,
A ki sok jó lécszeget vert
A kunyhóban — térden;

104.

186

S most, a hosszas állgálás
Volt nagy ellenére;
Zsibbadt lábát mint a golya
Szüntelen cserélte.

T do

Gyakran néz előre hátra,
— Még bíz el-ebal! —
'Káplár uram, hogy leszünk már
Evvel a csatával?'

S alighogy kimondta a szót,
Másik percbe már, az
Ágyúk tompa durrogása
Volt szavára válasz.

S mén az újone a seregben,
Új meg új rohamra;
A golyó zug, hull az ember
Tőle jobbra balra.

105.

59

És foly a harca, — a nap is már
Meghajlott az égen,
Még se sümit, — és az újonc
Küzdve stornjan, éhen:

A sok vér s a hosszú nóra
Van nagy ellenére ...
Ugyan idek kaplár uram
Mikor lesz már vége ??!

Elmondhatnám ...

Elmondhatnám életem, sok
Nehéz ostromával;

Ki párosolt el? Ki temettem?

Miken mentem álba?

Elmondhatnám e kebelnek

Társ nyugalmát, csendét:

Mit a víz, mint fagyos csermelyt
Föl nem zavart, nem sért.

Elmondhatnám ... s ösmémétek

Sorsom, vesztéségem;

De nem ám a fájdalomakat,

Nem a kín, mely meg-megrögzít...

Mig idáig értem!

—

107.

Harangszó.

Mint a vidéken, csendes hajnalon
Csengő harangnak halk sórásja:
Merengő lettem egy szent bargalom
Tiszos hatalma által-hatja.
Tisztábban csendül a harangszó
Hajnalszellőben, harmaton:
Sohajts keblem! szemem könnyűt ejts!
Tiszán zendülj dalom!

x x x

Teremtő isten! hová tekintset
Hol ne lássam hatalmadat?
A fényes napban, a porszemben
Te, megdicsőised magad!
Egen és földön mindenütt
Dicsőségű láng-fénye süt.

Bámultam a végetlen tengert,
 S fűszálon függő harmatot;
 Hozzám a busult menny dörgése,
 S a méhedongás elhatott.
 Néztem a volkán égő poklába,
 A fénybogárkát simogattam;
 Hallám a vihar szárnyát zúgni,
 S az ért kalászt zizegni halkan....
 S — teremtő isten! földön, égen,
 Léted kiáltá minden nékem!

II.

Hatalmas felség, atyám, istenem!
 Dícsőségedet engedd zengenem!
 Ki keblem, mint hárfát felhúrozád:
 Hadd: hogy éneke zengjen vissza rád!

Szivem

██████ nem tanulta a dalt s éneket,
 Mint a madárrai ██████████ az vele született;
 S ha sárgult lombon a madár meghal:
 Hová, hová lesz az elzengett dal...?
 Hol vettem én e hárfa hangjait?
 — Melly vigasztal, megkönnyít, holdogít —
 Szent újjad írta azt hatalmasan,
 Lelkem, dalom hazája égbe' van.
 Elzengnek énekim....s míg meghalok:
 Megvárnak engem a mennyben azok!

III.

Volnék bár olly nagy, olly magas
 Hogy messze csillagok felett
 Hordoznám büszke fejemet,

Hová nem ér a szél, a sas:
Nagyságom földön és az égen,
Gondviselésed tartaná fenn.

Volnék bár olly kicsiny, parányi,
Hogy a sziklák apró mohában
Eltévelyedném, mint a vándor
Kiellen rengeteg-homályban:
Tudna, látna gondviselésed,
Atyám, bölcs isten, hála néked!

IV.

A kétkezés, e barna denevér,
Hozzám jöve s szárnyára vett;
Földet, tengert bejára vélem,
~~szélre felém~~ s felhőkön túl emelkedett;
Most zúgó örvénynek felette
Függlünk, mint a sirály;
Majd tapogatva tévelyegtünk
Hideg barlang homályinál....
De elfáradtam, s visszavágytam én
Csendes lakodba égi hit!
Csendes lakodnak tüzhelyénél
A béke lángja melegít.

V.

Bányász vagyok,
Kincset keresve ~~szélre felém~~ nyugtalan,
Pályám nehéz,
A ~~szélre felém~~ kincs mélyen, ~~szélre felém~~ s eldugva van.

Világosító bányamécsem,
 Ne aludjál ki, oh remény!
 S melly a lopók kezére nem jut:
 A kincset megtalálom én!

VI.

Miként a tenger mindenfelől

Körülfogja

~~.....~~ a szigetet:

Isten, legtisztább szeretet!

Ha a szigetből kiindulok:

Mindenfelől csak vízbe lépek,

Égen, földön szerelmed érzik,

Ezer világok, teremtések!

Körülfogod te a világot

Mély külféje a szeretetnek!

Legyek ~~.....~~

Te tenger vagy, harmatcsepp légyek én,

Melly tisztán fénylik a fa levelén,

Enyhülést hoz, és áldást ad!

hasonlatos hozzád!

VII.

Adtál fájdalmat, oh uram! gyakorta
 Könnyel áztatom nyoszolyám;
 Sok ellenségim csúfolnak gyűlölnék,
 Szeretetlenül törve rám....

Jól tetted, hogy fájdalmat adtál,
 Hogy bűt küldél a bű helyéről:

///.
Lelkem , könnyűimnek vízében,
Mint a gyólc s meglisztúl, fehérül!

Föl hát , csak bántságok!
Próbáljatok meg emberek!
Ezzel csak boldogságot adtok ;
Mert nektek én — megengedek!

VIII.

A jobb élet
Harangoznak . . . menjünk az úr házába,
Oh hívek , jertek , jertek el!
██████████ előérzelme hat meg,
Ha sok nép együtt énekel;
Arany tenger van a mennyégben,
Szent tengere az énekeknek;
Arany patak mi énekünk,
Rengő hullámai velünk
Mennybe folynak , mennybe sietnek.

IX .

Mint a madár nyert gyors szárnyakat :
Lelkem szárnya szabad akarat ;
Tudom : kelet felől korány,
Nyugotra éj vagy on,
Északra fagy , meleg hon délre.
Lelkem akármellyik vidékre
Repülhet szabadon!

X.

Halkan járjatok, ne beszéljeteK...
 Hadd nyugodjék a haldokló beteg!
 Imé a természet halálra vál,
 Eltépett, sárgult koszorúinál;
 Lehullt fájáról a zöld lombozat,
 Mi ünnepélyes fájó pillanat...!

Terepély fádon, oh lét és idő!
 Levélként emberek milljója nő;
 Ott, együtt lakik az ősz és tavasz,
 Ez a levél hull, most zöldül ki az.
 Ágaidról az elmúlás szele
 Ha fog fuvallni le...?

XI.

A temetőbe **ki**..! barátomat
 Látogatom meg a sírhant alatt.
 Ha meleg-e még ajka, kebele?
 Olly régen nem beszéltem már vele!

~~.....~~
~~.....~~

Én a hant felett, ő a hant alatt,
 Úgy kibeszéltem véle magamat....!
 Igen, igen! vágy és emlékezet
 Nyelvén az élő a holttal beszél;
 A vándor darvat v á g y a elviszi
 Kiesb hazába, hol nem éri tél.

7*

*Leülök a puszta sírhalmon,
 S mit beszél a csend... hallom, hallom!*

Üdvöz légy, új életnek vágya!
 Te biztos úti levelem:
 Utánad én a jobb világot
 Tudom hogy meglelem...!

XII.

Mi szép a mennybolt éjszaka...
 Mi szépen ragyog csillaga!
 Oh mellyikben lelek hazát,
 Ha majd szívütésim megállnak,
 S nyugodtan mondok a világnak
 Jó éjszakát jó éjszakát!?

* * *

Miként az esthajnal csendében
 Zengő harangszó halkán elhal:
 Halkan elhalt, elzengett a dal....
 De a buzgó dalnok lelkében,
 Mint a harang múltó szózatja:
 Zengelmét még viszhangoztatja.

LEVÉL POGÁNY KAROLINÁHOZ.

Beje, dec. 24. 1846.

Hogyan élek, és új hivatalom
 — Kérded nemes hölgy! — mikép folytatom?
 Olly szíves kérdést rólok a ki től:
 Hallj élttem búja s örömi felől!

Hol a ~~szép Gömör~~ ~~halmos képet ölt:~~
~~csendes magányban él~~ *hű tisztelőd!*

Lant és biblia, e két szent barát
 Karján ringatja boldogan magát.

Az én ~~pályám~~ szép, ámbar nem ragyog,

Én az egyszerű nép öre vagyok!

Enyém ~~jó és balsorsának fele,~~

Örülök, sírok részvevőn velem:

S az elhagyott népet, mi isteni

Növelni, oktatni, deríteni . . . !

Kisdéd születik, s hogy boldog legyen:

Én fohászokodom érte szívesen;

Dobogó szívű szép menyasszonyát,

Elhozza az ifjú felebarát;

És szívem elfogul öröm miatt,

Az ünnepélyes esküszó alatt.

Kihez már a nyugalmas est közel,

A haldokló ágyához mégyek el;

S ki lehullt, mint fájáról a haraszt,

A temetőbe kikisérem azt.

Ekkép velem rokon, barát a nép,

Nemes barátnőm! pályám nemde szép?

A nap is fényvel ~~szép~~, majd borúba' kel,

Fájdalmam is van annyi, mennyi kell!

Legjobb barátom nem rég itt hagyott,

— Pihenj csendesen szeretett halott! —

Pályám társai ~~meg nem értenek,~~

Szívök hozzám ~~meleg~~ *fagyos vagy lágy meleg.*

S midőn estennen megtérvén haza,

Nem fogad váró lény meleg szava;

Vagy fenn virasztok csendes éjszakán,

S nincsen velem, csak a késő magány:

Megvallom: ekkor úgy fáj valami....
 Annyit szeretnék, tudnék mondani,
 A családélet ~~.....~~ boldog keble ez,
 Mellyért ~~.....~~ borongva lelkepedez....?

Hová ragadsz boldoguló képzelet...?
 Kit én szeretnék ki engem szeret:
 Nem tudom hol van? nem is keresem,
 A természet az én szerelmelem!
 Lombos karjával a ki átölel,
 Csól közt alás el hűs szellőivel.
 Én andalogva megsimogatom
 Szép róla arvalányhaj-fürtjeit;
 Piros rósa-ajkát megsótolom,
 Bámulom fehér lilyom-vállait.
 É ha nefelejés-szemébe néz szemem:
 Szébb hölgy, több boldogság nem kell nekem.

Jer jer nemes hölgy! ah mégis ne jőj...!
 A habmot, réset der hó este meg;
 Oda van a természet kelleme,
 A félti fáton sáraz lomb remeg.
 Mi szép lettedre kéjjel kanna itt:
 Nem láthatád az ég föld bájait.
 De majd ha széles szép tavaszon,
 Arany háló a nap sugara von,
 Ha jajgat rajta a fehér sivály,
 És a kardos sas ki-hajt partinál,
 É megjő feestéied, délibábotok:
 Jőj el tavasszal, - lelkepedez...!

S h
 A
 R

Virágos kis kertemnek közepén,
Anyas méhesben ülök, élek én;

S kiket megápol s öntözget kezem:
Virágimat kéjjel szemlélgetem;
S haláltól mert megónom nem lehet:
Virágregékbe dallom éltöket.
Majd elmondom, mint járt a lilium,
S a múltó kecsü pipacs egykoron;
Elmondom a vadrózsa esetét,

S hogy mi érte
A hajnalkának
Szerelmé, a

~~.....~~, csapodár kedvesét,
~~.....~~ miképp lön halál
~~.....~~ hő nap sugarinál?

A tündér hölgy mért lön elátkozott,
S vízi liljommá miként változott?
A gyászos rozmarinnak mi baja?
Mért búvik fűbe a kis ibolya?
Elmondom a vérfű történetét.....
Kedves szép tavasz! jöj minél előbb...!

Nemes hölgy! addig ~~.....~~ hát isten veled!

Szeresse a kedves hont kebeled!
Szeress minket is a lant emberit,
Nekünk ugy is kevés öröm virit!
Olyan az is mint az őszi kikires,
Virága halvány, s zöld levele nincs!
Légy... ~~.....~~ boldog ~~.....~~

~~.....~~ költödöt ne feledd!
Isten, ~~.....~~, isten veled!

A HIR LANTJA.

~~Vak haragban, a győző vitéz;
Borzadalmas, mint az őji vész;
Vérben hűny a béke napja le,
Merre villog győző fegyvere,~~

Melleyet vágya egy világra fent
Nines előtte, ninesen semmi szent !

Merre szem lát, dúlva a vidék,
Nemzet és hon eltörölheték ;
Kínos átok kél a föld alúl,
Börtön-éjben foglyok ajkirúl ;
És hogy élne híre ezrekig :
Melly felér a barna fellegig,
Óriási emlék idomúl
Tört hatalmak omladékibúl.

Szent ligetnek csendes árnyinál,
Énekes lant még bántatlan áll ;
S im, riadva mint kelő vihar,
Szent ligetbe ront a büszke kar ;
Sujt, . . . zokogva a lant földre hull,
S a ligetre néma éj borúl.

* * *

Századokkal vénül a világ,
Nép enyészik, nép nyomába hág ;
Áll az emlék, büszke és magas,
Szédül ormán a felhői sas ;

S im, kelet felől a vén idő
A világot átröpülni jő ;
Roskadit sírgödör sötét szeme,
Jobbján leng a romlás szelleme ;
A jövőnek titka homlokán, —
Szállva, mint a gondolat : nyomán
Fény s diesőség halvány árnyibúl,
Elmulandó pára, köd vonúl.

117.

A hír lánca.

Vak haragban a győző vitéz,
 Oly féltelmes, mint az éjivész;
 Verben hűny a béke napja el,
 Merre villog éles fegyvere;
 Hódít s trahyán más nemzetre fen,
 Ha már egyet földig leveze.

A dus sájal duhat, feresét,
 Minden jel, nyom elsöröltésél:
 Hogy ott egykor élő nép lakott,
 A hi erről hódna, már halott.
 Avagy nyarán rabbilincs zörög...
 —Telve vaunak a mély börtönök

I hogy lának a jövő haradok
 Nagy hatalmai és a multakak:

Elipon nagyságot romjain
Oriási emlékek sarak.

Háborúlan áll a sereg tigez,
A dúló her nem illesse még;
Jós forrasa halk nezzrel burag,
Lombja suttog, büvös fénye ég.
Sereg tigezen a hir lánnya függ
Melly herül a törénnek felett,
Éneken, mely ragad s emel
Nyer az érdem hosszú életem.
A Zengő lant és a sereg tigez,
Dulva immár, pusztá és sík!

† † †

Szavadokkal vénül a világ
És időreink más más képek öle;
Levölnek a múlt báványai,
S ^{sz}eszény lesz, mi bűn volt az előt.
De nép és kor, mely támad s enyész:
A emlékre hűlőerve néz.

Sim keletről a vénkedt idő

A világos átrepülni jö;
 Szeme rozang siringós; vele
 Jön a somlás szék sülleme.
 Marában az elrejtett jövö.
 S mellyben ember nagy revélyredess:
 Halvány árnyát len a földi fény,
 S mins köd úszit kiraja megett.

És a mins hall, sio döng ajakán:
 „Mics, mibe szárnyam megcsapám?
 Kólj se hír beszédes angyala!
 Hagyja tudnom lantsodnak dala
 A kasalmas féregnek nevet,
 A kien a magas fellegrig,
 — Halából vagy zsarnok-lény miatt? —
 E köhalom feun-emelkei?

De nem szölat a hír langoja meg,
 Mellyet elvös a dülő here;
 Feun-szédelő álma megcsala:
 Neve, teste elmula, elvere.

120.

Es' az emlék. mentsen szétomol...
S míg tovább sepül a vén idő:
Bihar Jöproi elmállott porát,
S hülts helyén a dudva, gaz kincő.

~~Ősz szakálán ezredek hava,
 — Menedörögve harsan meg szava,
 Visszanézvén, mert ég s föld között,
 Szárny-hegyével köbe ütközött:
 „Szólj, halandók hitvány műve te!
 Mellyet elfű szám lehellete!...
 Vagy te, hír-beszédes angyal!
 Hagyja értneem hurjaid dala
 A merész halandónak nevét,
 S érdemeikkel gazdag életét,
 A kiért a barna felleleg
 E kevély emlék emelkedik...
 Szólj: ki által lön e kőhalom,
 Hála-é, vagy zsarnok hatalom?”~~

~~Ámde a hír lantja nem zeneg,
 Mellyet a vad zsarnok vonta meg;
 Hallgat ő beszédes angyala,
 — Csak diésöök élnek általa!
 És ki volt az utkozott vitéz?
 Ő nevével vak homályba vész.~~

~~* * *~~

~~Reng a föld... az emlék szóthasad:
 — Átok áll a körakás alatt;
 S most sohaj- s nyögésben ront elő:
 Vádja méltó, vádja terhelő! —
 S a kelő szél zúgó szárnyrúl,
 Mint silány por, tengerekbe hull;
 Hült helyén gaz s hitvány dudva nő,
 S míg tovább röpül a vón idő:
 Agg regének kőszá hanginál
 Gyász felejtés gyász ölébe száll.~~

121.

ÉJFÉLKOR.

Szivemhez egy ígét
Nincs a ki szólana :
S a tenger éjszakán
Velem virasztana.

S ah, mert nem fojtatom
Keblembe a panaszt :
Könyűmmel, ~~szívesen~~ fehér
Lapokra jegyzem azt.

ŐSZI KÉPEK.

I.

A gólya, vándor-útra kelt,
De még zöldel hegy és mező ;
Minő szép nyájas ősz vagyon !
A napsugár, az ágakon
Másod virágot esalt elő.

Én életemre gondolok,
S keblemre száll bús érzelem ;
Nyílt nékem is boldog tavasz,
— Bucsúzó ifjúságom az —
S virága volt a szerelem !

160.

122.

~~102~~

Talán sugáros lesz az őszi ég,
 Szívem ha tán szeretni fogna még:
 Szerelme olyan lenne, oh leány!
 Mint a másodvirág az őszi fán.

II.

Rózsás tavasz
 S arany kalászos nyár nyomában,
 Lassú halál
 Gyilkos fuvalma száll
 A hűvös őszi éjszakában.
 Kél a korány,
 De a vidék beteg!
 Sápadt fűszálin a mezőnek
 Fagyott könyecsepp remeg.

Mért önti el
 Az erdőt rózsaszínek árja?
 Sápadt legyen
 A lomb völgyön hegyen,
 Midőn enyészet keble várja!
 Nem hallod-é...?
 Az est fuvalma sir;
 Kigyúlt a nagy betegnek arcán
 -- A haldoklási pir!

III.

Hervad, hervad a föld határa!
 Az őszi fáknak ágirúl,

123.

Szegény fának a

Sárgult levél könnyen lehull
Halk esti szél fuvallatára.
Hogy is ne hullna levele

sír fele?

Fenn őt úgy sem marasztja már,
Harmat, dal és meleg sugár.

Mig éltem fája zöld,

Mig ágait virág takarja:

Ne zúgj rám elmúlás viharja,

Ne zúgj idő előtt!

Eljő az ősz, fagyos derén

Meghervad kedv, öröm, remény

S ha semmi többé nem maraszt:

Szememre lágy álom borúl,

Nyugodtan, -- fájdalomtalanul

Lehullok,

mint az őszharaszt!

IV.

Hegy-völgyön mélán bolygok én

A halvány ősznek idején;

Olly bús az érzés, melly kihez

A völgy beteg virágihoz!

S miként a tó csendes vizében

A sárgult fák hű rajzban állnak:

Borongó lelkem, tüköre

A haldokló ősz fájdalomának.

Lám, a virágoltó szép kikelet,

Mindent csak a halálnak ültetett!

S mellyet gonddal fona:

A hűs liget zörgő harasztban áll;

124.

Ah, nem borúl rám löbbé árnyinal
Lágy szenderülés alkonya!

Szívem, ti hervatag virágok, levelek!
Úgy fáj, úgy vérzik értetek!
Fájdalmat hoztatok nekem, —
És mégis én
Lehullástoknak idején,
E fájdalmat úgy szeretem!
Melly a természet haldoklásán
Lelkemet mélyen általhatja:
Miként világos tükör, annak
Halhatlanságát hűn mutatja!

V.

Minden olly ünnepélyes, hallgatag,
Mint a hol haldoklót virasztanak...!

Ledőlök a bércz oldalára,
A fák között olly messze látok!
S előttem feltűnnek kopáron
A tar sziklák s víz-szagatások;
Lám, lám! tavasszal a bércz oldalán:
Vidám zöldet látott szemem csupán!

Kedves helyemre alig ösmerek,
Nehány szál vessző a kerek bokor;
Itt leskelődtem a madár után,
Édes dalának csattogásakor.
Hallám dalát, de fészket nem lelém!

~~Most itt a fészket, mint a békét;~~
Most itt van az, — hasasittal tele lett...!

~~125~~

Nem kell fészked, nem kell jó kis madár!
Csak hozd még egyszer vissza éneked!

Ifjúságomnak elzendült dala,
Csendülj meg egyszer még, csendülj felettem!
És megválok ~~mindentől szívesen~~ *mindentől szívesen*
Mit a való hideg kezétől vettem....

Könyök, könyök...!
Ti váratlan kedves vendégek!
Nem hajt ki a bokor,
Öntözni hasztalan jövétek!
Ne hulljatok, ne hulljatok...
Lelkemben szól még a madár dala,
Ifjúságom bár eltűnt általa,
Emlékezetben még boldog vagyok!

VI.

Az égre nézek, — kedvetlen, homályos,
Dél s észak tartja a borúlatot.
Egy pillanatra, hogy meg nem reped!
Arany szegélyű felhőt, kék eget
Fáradt szememmel hogy nem láthatok!

Az ősze égének csak borúja van,
Nincs mennydörgő nemes haragja,
Melly a szétvágott fellegekben,
Villámstorát pattogtatja,
Az ősze égének csak borúja van,
Mozdulatlan tespedt nyugalomban.

126.

~~444~~

Forró ege éltem tavasz-nyarának,
Csak hadd harsogjon mennydörgésed!
Lázadj föl, esattogj, onts tüzet, villámot!
Derülj... borúlj...! én így szeretlek téged!
A bösz villámba nézek bátran,
S gyönyörködöm a mennydörgés szavában!

A vész dörögve elmegyén....
S melly meghasad nagy ékesen
A nyári menny kéklő határán:
— Az ősz egén nincsen szivárvány!

VII.

Mi úsz a légben ősznek idején,
Mint eltépett fátyol, hosszan fehérén?
 fátyolt kötött karjára,
 szellő, melly temetkezésre mégyen!
Völgyön, bércezen halott vagyon....

Halvány lomb függ az ágakon,
 az elszorúlt szívű anya
Karján végsőt lehellett magzata.

És a halott vivő leányok,
A fátyolos szellők megjönnek;
Szelíden elvevén karjáról
Lomb-gyermekét a bús szülőnek:
Halk sírének közt szállnak véte,

Vivén a porladás helyére.

MAJUS

Minden olly csendes, olly halottas . . . !
 Nyelvén e méla hallgatásnak :
 Erdő, mező, halom
 Búcsút, végbúcsút mond egymásnak,
 S e búcsú, nem nehéz, nem keserű ; --
 Fájdalma édes és szelíd ;
 Hogy is ne, rájok a kikelet,
 Ujabb viszontlátást derít.

Sirnak szellői, gyász szelek !
 Ha jöttök sárga lombért, értem :
 Ki új tavaszt hittem, reméltem,
 Fehér fátyollal jöjtek !
 Ha jöttök sárga lombért, értem :
 Fehér fátyollal jöjtek !

MAJUSBAN.

Zöld a mező, foly a patak ;
 Hűs árnyakon madár-zene ;
 Van-e, ki benned, oh tavasz !
 Édes gyönyört nem érzene ?

Kinek csak egy virága volt,
 S benned föl nem virúlhat az :
 Mindegy, akár kihajt az ág,

Akár a zordon tél havaz !

128.

Néprömanca

Szél van az uton végig,
 Csak egy kisdéd ablak fényét;
 Havas eső bete vagdal,
 De belől vígan nől a dal.

Hol szerelem s ifjuság van:
 Ver a szív nagy gyorsaságban;
 E kis ház a falu szíve,
 Élet és kedv ide gyűlve!

A fonóban ifjak, szürek:
 Mulasztanak, tréfát űrnek;
 Hull az orsó, szakad a szál.
 Válsd ki édes lilomszál!

Lobog a tűz fényes lángja,
 Dal és tréfa egymást váltja;
 Az ifju nép megvan szépen,
 Egyperü nép erőltetésben.

A karas söl, itt ar éjfé!
 Elő regény, ki nem félhet!
 Menj ki most a temetőbe...
 Sert a nyársas sírd a földbe!

Ki lakik e földed háza?
 Övegyasszony szép leánya:
 Szerepjét félmi lárván,
 Láng borul el az orráján;

És a nyársas fogja gyorsan,
 S a halottak sírja hol van:
 Jár sötétben, jár hidegben,
 Minden keszre meg-megrebben...

S hogy Sebesen vissza-fordul
 A legelső sírhalomtól,
 Mellybe már lesürva nyársa:
Valami csak vészaránya!

Földhöz sürva a köténye,
 Regény meg van fogva vele;

130.

Kalk síkóháis hangkit ajkán,
 Életnélkül vagy le a lány.

A hold feljön, bus világa,
 Süs a kis ház ablakába!
 Leng virasztó lassú ének
 Közepén a néma éjnek.

Minden baja elrendeztő,
 Mégis gyász hely a terítő...!
 Halvány vagy szép lilomnál,
 Halványabb a lilomnál!

Sirova mennén ki usána,
 Az övegy s a falu lánya:
 Harmadnapra temették el, —
 Erőseny szép gyász keséddel:

Merész próba férfi kisére;
 A virágon harmas veséret,

131.

Szerény, gyöngéd nőiesség.
Legyen dísze életnek!
Legyet én inső példásot:
Ki korán a sírba szállot!

ŐSZSZEL SZÜLETTEM.....

Őszszel születtem ~~.....~~ én, tavasz leend
~~.....~~ Mikor reám esteledik!
 Sárgult falomb ~~.....~~ állott bölesöm felett,
 Koporsóm ~~.....~~ majd rózsák fedik!

Ah, a mikor jövök: örömtelen
 S hideg tél halvány arca vára!
 S bucsúznom akkor kell, midőn jön a
 Tavasz virága s langy sugára!

Ah, most is ilyen az életem!
 Vágyam hajt, kerget untalan;
 Mi boldog tudnék lenni istenem!
 S ki vagyok most? Boldogtalan!
 Akkor jönnek elkésett öröim:
 Ha majd keblem kihült, kiégett....
 Addig jertek, míg ~~el nem zárkozom~~ késő nem leend,
 Siessetek kedves vendégek!

Őszszel születtem hervadt lomb alatt,
 Rózsák között múlok ki majd;
 Derülj, vigasztalódjál szenvedő,
 Fojts el könnyüket és sohajt!
 A gyermek boldog, — hervadt lombbal is
 Eljátszik, elmulat kedvére;
 S boldog, kinek pirosuló rózsá jut
 Az élet halvány estvelére!

133.

~~133~~

ÁRVERÉSEN.

Tornallya apr. 16. 1847.

E házban hajdan egy galamb lakott,
De vijjogó ölyv verte el;
Amaz boldogság volt, ez szenvedés . . .
Most már pusztulásé e hely.
Ur és urnő alunni mentenek . . .
S a nép, melly őket kikisérté:
Tolvaj méhként rajong a ház körül,
Versenygvén: ki ad többet érte?

Vad fergőszél csapott e házra tán,
Hogy olyan össze-vissza van?
Felfordult minden, minden éllel áll
Az udvaron s szobáiban.
Ezt és amazt a jámbor birtokos
Tán gonddal őrzé s megkímélte;
Most fel s alá rugdossák és vetik,
S azt mondják: ki ad többet érte?

Az úr, szerette a virágokat,
Oltott, nevelt, ültetgetett;
Kies kertének árnyas fái közt
Lelt, hogyha lelt, enyhületet;
A gondos kertész koporsóba ment,
Hadd pihenjen, őtet sok érte . . .!
Nem tudja, hogy kedves viráginak
Kiáltják: ki ad többet érte?

134.

115

Vallásos volt az urnő s ajtatos,
 De sok fájdalma is vala;
 Fájó szívére írt ha nyert, nyere
 Imádkozásnak általa;
 Mellybe lehajtá égő homlokát,
 Ha könyes szemmel istent kérte:
 Itt imakönyve . . . itt feszülete . . .
 Kinek kell? ki ad többet érte?

Meghittei: a napló, tárcza, toll,
 Kikkel gyakran barátkozott,
 A kikre biza csendes éjeken
 Sok gyöngéd bús gondolatot:

Imhol vannak! ~~.....~~ tán szatócs veszi meg

Tán zsibvásárra jutnak végre?
 Nemes hölgy! jó hogy nem hallod: midőn
 Kiáltják: ki ad többet érte?

E kapzsi népet én nem szeretem;
 A kerti tóhoz szököm el,
 Nézem a csurgót, — milly sietve fut . . .!
 Mint életünk örömmel!
 Uratlan kert, lakóid alszanak!
 Végét még egyik sem remélte;
 Lelkem borong . . . de egy hang felzavar:
 Egy . . . kettő . . . ki ad többet érte?

A LÁNY SZERETŐNEK VALÓ . . . !

Nagy multságom van: barátim
 Szünetlen házasítanak;

135.

135

Mátkája voltam hírben immár
A táj minden leányinak ;
De én csak azt mondom mosolygva:
Ki megnősül, bizony bohó!
Ne házasítsatok barátim,
A lány szeretőnek való!

Szerető....! e lángkép lelkemben
Ugy melegít, tüdöklök, ég!
Minő bágyadt élettelen szó,
Mi árva eszme: feleség!
Amaz, forró mint a zsarátnak,
Ez, hideg, halvány mint a hó,
Ne házasítsatok barátim,
A lány szeretőnek való!

Szindúsan, mint a páva ~~szíve~~ *tolla*
Terül ki nékem a világ;
Szerelmem hő nap, éber álmin
Harmatos holdas éjszakák;
Lánykám csókja úgy... néha... néha
S titokban ah milly üdvadó!
Ne házasítsatok barátim,
A lány szeretőnek való!

Virág a lány. Süvegem szívem
Felbokrétázzam kis korig?
Aztán a meghervadt bokrétát
Viseljem holtom napjaig?
Éltem legyen bús bőjtí nővel
Habzó folyam helyt lusta tó?
Ne házasítsatok barátim,
A lány szeretőnek való!

136.

Kor

S ha barna lenne nőm, sohajtának:
 Mért is nem vettem szöke lányt!?

Szelidért, pajzánt kérne vágyam,
 Piros arcúért haloványt;
 Mert olly nehéz ez a választás...
 Hiszen mind ollyan bájoló!
 Ne házasítsatok barátim,
 A lány szeretőnek való!

NÁNIHOZ.

I.

Szép vagy, nagyon szép, csak az a bajod
 Hogy ezt tenmagad legjobban tudod.
 Nem vagy szerény iboly, melly ékivel,
 Zöld fű közé virúlni búvik el;
 Hanem napraforgó vagy édesem,
 Melly kaczerán ácsorg az útfelen,
 Boldog, boldogtalan szemedbe néz,
 Mégis imádót kapnod olly nehéz,
 S mert magad minden áron kelleted:
 Ép azért nem vagy becses, keresett.

II.

Szépen dalolsz, azt tartja a papa,
 Jól zongorázol, hiszi a mama;
 (Jó, hogy még nem szavaltatnak veled,
 Mert már ennél borzasztóbb nem lehet!)

Tíz

ujjad s ajkad hogyha néki vág :
 Rögtön felfordul vélem a világ ;
 Fülelem zúg , fogfájás esik reám,
 E pokolbéli kínharmonióm.

III.

Hajad

, mint a hollótoll, fekete,
 Villámlás két szemed tekintete,

De a nyakadnak ~~szünet nélkül~~ nagy baja lehet,

Hogy ~~szünet nélkül~~ egyre forog rajta a fejed!

Előre hátra nézvé ~~szünet nélkül~~ szünet nélkül:

Rit vársz? mi kell? ~~szünet nélkül~~ elméd mi nagyra készü.

Rosz nyelvek mondják, — de én nem hiszem —

Hogy a főköttöt lesed ~~szünet nélkül~~ édesem!

IV.

S milly olvasottságod van! Csak haladj,

S maholnap e táj tudós nője vagy!

Tudós nő...! Nem ver szíved hangosan?

(Őrizz meg a gonosztul oh uram!)

Regényekkel borítva asztalod,

A bolygó zsidót könyv nélkül tudod!

— A szózatot igaz nem ösmered,

Hanem hiszen még megösmerheted! —

S van is látatja, mert kívül belül

A ház tája csak hogy el nem repül;

~~szünet nélkül~~ S mig ajkad Sueröl fecseg ~~szünet nélkül~~ eleget:

Eszünk keletlen, poshadt kenyeret.

V.

Láttalak midőn templomban valál,
 Temetésen s bál mgadalminál;
 Kacragni és könyerni láttalak; —
 S mindig azt vallám: bizony szép alak!
 Szép vagy, művels vagy és derék, — s mivel
 Tisztellek, szeretlek... nem veszelek!

Horra.

Mért nem kövöl fűrés nevédnek?
 Dalomban mért nem emlegetlek?

Te vagyol én, te kis folyóka
 Szerelmeddel szám fonódva;

S mellyel az ég engem megáldott:
 Nem ejtet rád egyféle virágot!

Hivem ne sílj, midön usánad
Lásuál bujdosni min ar árnyas,

Midön e sziv aly reméle:
Sajásjának mondhatni végre,

Dalomba voluál szöve, mind esal
Deád usal virág, hab, csillag;

Örvénynyel kürdve, partra szállva:
Te voluál csal te, lettem álma!

Mit monjál most? elég ha értem:
Hü karjaid lörs üdvességem!

Mert tudna még epedni vágyam?
Hisz beuned mindent felhaláltam!

140.

Ajtam kö csölja homlokodra,
Egy pillanás reméthe lopva:

Mindent elmond, - mindent megértet
A boldogságról velem, - veled!

Divatos költő.

Hajnallit... virág! megyek dícső természet!
A méhe is virágról szed méret;
En is sietek, napféllől előt,
Elérni azt a magas hegytetőt:
A honnan a földet csak ahig látom,
Minkogy nincs is mit nézni a galádon!
I hol körel az ég, a melly érderel...
Költő vagyok! tán mondanom se kell.

A föld göngyein sul-szárnyalót,
 Min a bibicret s szárnyas angyalót.
 Most is megyek, külvilágban kárba vesne
 Anyu nagy gondola és drága eszme,
 Mellyet fagydosor ott-jeun szorgosan,
 Erőödésem pókhalóiban!
 Nejh, csak megis fagyhassam a nyatad:
 Vess lesz belőled körök vagy szarad!

Im jeun vagyol...! bek gonosz meredel! -
 De fusol én ha neki ezedel,
 Nem tartóztat sem tűz, sem víz, sem ásvot.
 Kiváló ha ily sren küldetésbe' járol!
 Im lehem sromul, az orzám hevül...
 Hogy nézzem ezt? költői ihletül!
 Hah! hogy pinul az égen a korány!
 Min a paprika egy sal kocsonyán!
 Mi szép a költő" élve, ah mi szép!
 Az ő másnak, mi madámat a lep:
 Ha horrá ér, sügötön oda ragad...
 Ki egyher hallja a bűvhangokat:
 Az rabja len a költőnek örökre...

142.

Sógorságot, komaságot
 Alasra szögre.

Ha nő: fülig szerelmes lesz belénk,
 Ha férfi: benne csudálót nyelünk.

De most munkaia, mer a nap halad!

Mi énekeljek? szerelmes? hadas?

Vagy a hararól zengjek énekes?

Mindegy már, ugy is annyit szenvedem!

De mi lárok? az ég ugyan borul!

(Engedelemmel — elég bororul!)

És az felől még a zápor szele,

De szarad is...! lefele, lefele!

Hah milly, oux eső, fogam mint vacrag,

Halharán eszméim megáraszol!

El innen! hol veszemre még a szél,

És nyárfalomb is gúnyos sapora fél;

De e veszem partról miképen,

Két lábom-e vagy pedig négyen

Fogok lejütni? az már nem tudom!

— Boldog ki most otthon ül a szalon!

Légy üdvöz édes kezes albonyas!
 Kezid tebleire a költő fogadd!
 Oly szép az est, a hold, a csillagok!
 Nyavalyámnak ellens nem állharok:
 Verselnem kell! Jobb álmodorni este,
 Mikor kész sa' az ember lelke, teste,
 Korán reggel ~~amikor~~^{hiába!}, álmos, éhes,
 Elkep még is költészetre is, — mérgecs.

De san gonosz szellem járrit velem?
 Hogy majd erer felé ~~szem~~ hasad fejem,
 Hogy gondolkodom, — mit-se gondolok!...
 Ez már mégis csudálatos dolog!
 Ragaszkodom csillaghoz, fűhez, fához...
 Elmém völgyön, síkon végig kopárok;
 A hűs levegő csatagy nyeltesem
 De nem sajtál. — Káprárit a szemem
 A minn merőn a hold szemébe néz...
 Segíts collegám, jó Dávid-Zenés!
 Könyven dalhoz jut a szunyog-sereg,
 E néphölgy is ugyan Zengenek!
 Zúg a merőség, zúg a lustasó,

144.

Timel sücsörhang és a bédaró;
 Hangversenyek termévé vál a pajta:
 Benn' a káros, - füles bagoly sír rajta.
 S mi lett engem, hogy nem ~~zeng~~ ^{zeng} cserám! ?
Ma, a külsérmészet nem hat reám!
 Hol mástól boldogombaléni terem
 Számomra a dal uton utfele.

Éjfélt van... a lettel órája is...
 A lettesülék sűrűványa Sür.
 S az ihlet, melly csak ezt a percet várta:
 Egy dörgő dal, hozand most a világra.
 S hogy legyen benne sür, lélek, zene:
 Jer, barátokunk borsak istene!
 Mers meg fell leuni! abba nem hagyom...!
 Apolló, tied éjtem nappalom!
 De költő" lélek, istenezte az!
 Legyen miatta bár fejem kopasz!
 Beárisztél...! lám már érerem:
 Minis kezd hevütni ~~szó~~ ^{szó} szívem, fejem...
 De tárgy, tárgy...! új, nagy, el nem hoztatott...!
 Ennek emelnek most én kalapot!

Tavas... sír, löny... I arsenicum (megéve),
 Erről firkál egész föld újra, véne!
 Már a világ sajdalma és reformja
 Nem nyom senkit, ars is a nyomda nyomja!
 Küsgém... nyáj... szűk, (az a melljeit fias),
 Furulya-szó, temetői pórias...
 Minden eszménél utána kapok,
 I láson: ismétlik hárnok a lapot;
 Egen, földön és ~~földön~~ ^{a virben} nekem már
 A firkász-hadiól ^{had} semmi sem maradt...
 Minden eszme felfal, ki-út, elnyúzott...
 Meis is nem süls az anyám kamarabb...?
 Tejem kalán jó len lehajtani
 Ha jöune mégis belé valami.....

Kölső" ur, ez a legjobb gondolas!
 Jöjsebarás, boldog szep álmatat!

Egen, földön és a virben nekem már
 A firkász-hadiól semmi sem maradt.....

125

De tán gonosz szellem játszik velem,
 Hogy majd ezerfelé reped fejem,
 És mégis, ennyi ezer gondolat
 Közt árva lelkem egyre sem akad.
 Szemem káprázásig a holdba néz...
 Oh segíts rajtam jó Dávid-zenész!
 Könnyen dalhoz jut a szűnyog-sereg,
 S gondolkozás nélkül is úgy zeneg;
 De a békaszó és a denevér,
 Az én fejemből minden jót kivér!
 Bárcsak szerelmes tudnék lenni! Nem...!
 Hozzám nem fér e gyáva érzelem.
 Téged kereslek meg csendes szobám!
 — Ma a kültermészet nem hat reám —
 Hol nékem máskor gombaként terem
 Úton, utfelen dal és érzelem!

Éjfél.... halvány világu lámpa... esend...
 Most énekem csattogva felkelend!
 S hogy annál lángzóbb legyen zengzete:
 Jövel segédül bornak istene!
 Nem! meg kell lenni...! abba nem hagyom;
 Apoll, tied lesz éjem, nappalom!
 De költő lészek, istenemre az!
 — Ifjú vagyok még, s jö elég tavasz —
 Reáriaszték.... lám már érzem:
 Mint kezd hevülni szívem és fejem!
 De tárgy, új, még nem koptatott, dicső:
 Szép szerivel már látom még se' jő!
 Korány, tavasz, sír, csermely, holdvilág...
 Ah, hisz erről írkal egész világ!
 De melly van égen, földön, föld alatt:

Tavas... sír, köny... s arsenicum (megéve),
 Erről firkál egész föld újra, véne!
 Már a világ sajdalma és reformja
 Nem nyom senkit, ars is a nyomda nyomja!
 Küsgém... nyáj... lyúk, (az a mellgidő fia),
 Furulya-szó, lemetés porias...
 Minden eszménél utána kapok,
 S látom: ismétlik hársor a lapok;
 Egen, földön és ~~széles~~^{a világon} nekem már
 A firkász-hadiól ^{had} semmi sem maradt...
 Minden eszmét feltalál, ki-írta, elnyúzott...
 Méis is nem sült az anyám kamarámb...?
 Tejem salán jó lesz lehajtani
 Ha jövine méis belé valami.....

Kölső" ur, ez a legjobb gondolas!
 Jöjsharás, boldog szép álmatat!

Egen, földön és a virben nekem már
 A firkász-hadiól semmi sem maradt.....

125

De tán gonosz szellem játszik velem,
 Hogy majd ezerfelé reped fejem,
 És mégis, ennyi ezer gondolat
 Közt árva lelkekre egyre sem akad.
 Szemem káprázásig a holdba néz...
 Oh segíts rajtam jó Dávid-zenész!
 Könnyen dalhoz jut a szűnyog-sereg,
 S gondolkozás nélkül is úgy zeneg;
 De a békaszó és a denevér,
 Az én fejemből minden jót kivér!
 Bárcsak szerelmes tudnék lenni! Nem...!
 Hozzám nem fér e gyáva érzélem.
 Téged kereslek meg csendes szobám!
 — Ma a kültermészet nem hat reám —
 Hol nékem máskor gombaként terem
 Úton, utfelen dal és érzélem!

Éjfél.... halvány világu lámpa... csend....
 Most énekelem csattogva felkelend!
 S hogy annál lángzóbb legyen zengzete:
 Jövel segédül bornak istene!
 Nem! meg kell lenni...! abba nem hagyom;
 Apoll, tied lesz éjem, nappalom!
 De költő lészek, istenemre az!
 — Ifjú vagyok még, s jő elég tavasz —
 Reáiaszték.... lám már érzem:
 Mint kezd hevülni szívem és fejem!
 De tárgy, új, még nem koptatott, dicső:
 Szép szerivel már látom még se' jő!
 Korány, tavasz, sír, esermely, holdvilág...
 Ah, hisz erről firkál egész világ!
 De melly van égen, földön, föld alatt:

146.

126

Ki is irtak már minden tárgyakat!
Ki ám...! és nékem semmi sem maradt...
Ah, mért is nem születtem hamarabb?
Aha... mégis jó lesz lehajtani
Fejem, ha jönne bele valami...!

Költő ur! ez a legjobb gondolat,
Boldog jó éjszakát, s szép álmakat...!

Levél Petőfiker.

LEVÉL BARTFÁRÓL.

~~1844~~

Bartfáról 1844.

Ismeretlen, ~~minden jót barát~~ *hanem mégis jó barát.*
Vedd egy vig, most kór-fiúnak pár sorát;
Kit bár a bor lángszerelme úgy hevít:
Mégis a sors ~~halkos~~ *hozá* vizre ~~vitt~~ *vizre vitt.*

Vig szeszélyű bordalaid hogy olvasám:
Jól beszél ez a poéta! gondolám;
S életemben bár egyszer sem láttalak:
Megengedj, de czimborámnak szántalak!

A pohárhoz én is értek egy kicsint,
Vigadozván szent Dávid zsoltárákint;

Ha dalhatok, ~~szemem~~ szerelme, ~~szemem~~ szerethetek s ihatok
Nem veszett el ~~szemem~~ ~~szemem~~ ~~szemem~~ sem éjem sem napom

Homlokomra barna felleg gyakran ül,
— S isten látja, mennyi kín e szív körül; —
Bor tüzetül a fojtó bú-lég kigyúl,
S a borulat villámozva elvonúl.

Ajakimnál

~~.....~~ a pohár *ha kiürül,*
— S piros lelke a ~~.....~~ pokolra ~~.....~~ *lemerül:*

Bús gyönyörrel földre-sujtom... s szétszakad,
Hogy hajnalra nyolez ivónak egy marad.

És beszélek: Mi az ember? Egy pohár,
Melly száz szomjú szenvedés közt sorra jár,
Benn az élet, bor, ... de ürmös... mit nevezsz...?
A bor elfogy, a pohárnak vége ez.....

Éngyő kristály volt, ~~.....~~ s im rossz cserép leve,

Eltűnt vígan pezsgő szikrázó leve;
Hát a szesz..? A szesz fiúk..? eh menjetek!
Ilyen kérdést csak a papnak tegyetek!

Asztalnál ül *a vén* ~~.....~~ korhely, a halál;
S a törésben hejh be ~~.....~~ nagy kedvet talál!
Bort fiúk, bort! mert maholnap, úgy lehet,

Búsán álltok e törött pohár felett poharat csak cserépet!

És barátim ebbe már nem gátlanak,
Csak mosolygva nagy bolondnak mondanak;
ort is kérdik: ~~.....~~ hogy mikor lesz már eszem?
Nem sokára! biztatóm, bár nem hiszem.

S kötődnek: hogy becsüljem meg már magam,
Mert biz egyszer mind kiázik a fogam;
Adjatok bort, bizton ázhatik fele,
Úgy is szüken van, mit rágni kell vele!

Hozzon egyszer jó fiú az isten el,
Szívesen lát ~~.....~~ a barátság a kehely!

Isten engem ~~.....~~ fővezérré teszlek én!

4.

tát!

t.

ihata
rappan

149.

Vir-világ ez, nincs szüretje, nincs bora,
 Gyáva szívlema zúg a fenyves tábora
 A legelső légy szellőste fúvásán
 Bors teremve, ez is bátrabb volna tán.

Hej ha egyhöz visznarim jó angyalom:
 A mulasztás ne félj beh kipótolom!
 Addig is tránj virgyütölő jó barát,
 Süvít érem nyavalyásein egy pohár!

Karácsonkor.

1845.

Hullámra' érzemény közön
 Jöven ar urnak templomából:
 Lelkemben még söt visszhangzik
 A hallott igének szavából.

Ugy tessit, mintha hallanám:
 Mirep zendül a pásztor-ének,
 Sív és ajk hü öshangzatában
 Az isenember nagy nevének.

A megváltó ma született...!
 Betölt ar évek teljessége...
 Dicsőség istennek mennyégben!
 Az emberetkez égi béke!

De hívem végön elborul
 Miatta sajtó' féjdelomnak,
 Midőn tovább zendül ar ének:
Legyen Szabadság a raboknak!

Az arra népre gondolok...
 Jöven ar urnak templomából:
 Lelkembe kinnal ez nyomul be
 A hallott igének szavából

151.

A dalnok.

Az énekes lantos ragadva:
 A büvös dal zendüle fent;
 A homályból sugar lövels fel,
 Sugara mi feledésbe men.

A régi hagyság, ösdicsőség
 Nyert éneken frisebb Zomanovs,
 A süvel, a höngnyel, mosolygal,
 - Hajtogatván - enyelque játszott.

A csüggelés éjjére hossa
 A reménység szep hajnalai;
 Megénekelte a szerelmes,
 An ifju szív édes bajai.

Meg a tavasz, melly völgyes; halmos
 Virágos, zöld palástba von;
 Sa földmili, mellynel dalától
 Zendül, vidül a mély vadon.

S mellyet szolon, hajnalderűben
 A jölköző menny hullatott.

Meltyben egész tiindér világ van:
Dicsősé a harmatos.

~~Majd~~
~~megszarad~~ a hír, az élet;
S hi egész vers láng-szellemével:
Ott fekszik a hideg röge közt,
Sorban a köz-nap emberével.

Harája már is elfeledte,
El a dicsőség, szerelem;
Macsorgó a sír, a madárnak
Kedvesebb feun a bércelen.

De
~~az~~ a sávos paraz kerekkel
Virágiz sírhanyjába olaja;
hantján ~~az~~ örök hűség ~~szívében~~ fényében
Ég harmatejpek milliója.

Emléklapot egy asszonyhoz

Feléd nem vonza szívem semmi vagy,
Azt hiszem egykor, hogy szerettelek!

153

Mint ~~██████████~~ Multunk emléke ~~██████████~~ olyanná leve
~~██████████~~ elpusztult, fűvel benőtt telek.

Nincs mit megbánjak, és a multakat
 Nincsen miért előshajtani;
 Én sem szerettem, ~~██████████~~ te sem *szeretél....*
 Mindkettőnk szíve, csak a — hajdani!

*

Mia te kebled? ~~██████████~~ szép fehér lap ~~██████████~~ az,
~~██████████~~ Zárt levél, benne csábító szavak,
 Piros pecsétje, ajkad, bárkinek
 Olvasztó csókján ~~██████████~~ *bizton felszakad!*

Olvastam én e nyájas levelet,
 A kezdő szó, így hangzott: é d e s e m!
 Olvasta más a nyájas levelet:
 S a kezdő szócska hangzott r e n d e s e n.

*

Midőn álom kört ~~██████████~~ átölelt karod:
 Ajkad susogva monda más nevet;
 Most tán más nyugszik karjaid között,
 S álmadó lelked, engem emleget!

Nem fáj: hogy akkor hozzám hűtelen
 S másé volt kebledben a gondolat;
 Hogy lelked vágya most felém csapong:
 Jó asszony! az nekem gyönyört nem ad.

Örül az ifjú cserfa, a midön
Ölve foly reá az iszalag;
De, nyárba' már, a vészes inda közt
Ágárul hervadt lombok hullanak.

Örültem én, midön hókarjaid
E vészes indák átöleltének;
De majdan, ~~és~~ féltve ~~szíved~~ ifjú életem
Zöld lombjait: rólam letéptelek!

*

Ha elszakadtunk, ~~Mányszor szíveden bontog, lehéled~~ mint sokajtozál,
S mint vonta a vágy ~~Kezdetem óta, ott áll a szívem~~ szívemet feléd!
Majd egymásba ~~szívem~~ fonódtak ~~szívem~~ fürteink,
Szíván ar ajk, ar ajk ~~szívem~~ forró lehet...

S mégis, ha évek múlva mondanám
Ezt néked, vagy te mondanád nekem:
Bizony, bizony! mindkettőn ~~szívem~~ egyaránt
gy válaszolnánk: ~~szívem~~ nem emlékezem....!

*

Tükör vagy asszony! fényes és sima,
És az is leszesz holtod napjaig;
Mégis úgy Arany rámád ~~szívem~~ és mégis nekem *épségben megmaradt,*
~~szívem~~ tetszik: ~~szívem~~ már halványodik!

Magát ~~szívem~~ benned ~~szívem~~ meglátja száraz alak,
— E tükör annyi arcot visszaad! —

153.

Emlékezzél rá: a nézők sora

Megritkul, elhagy rövid év alatt!

*

Jó asszony! kebled vészes síma tó;
Szép fehér orczád a rengő habon
Úgy ül, miként a mély tó közepén
Fehéren nyíló vízi lilium.

Ki vízi liljomot szakítani vágy:
Örvény csap át a vakmerő felett;
Ki csábító orczád után hajol:
Elnyeli mély, örvényes kebled!

*

Kebled lángol, — s könnyü lapként elég;
S mi szenvedélytől írva rá vagyon:
Olvashatón meglátszik akkor is
Holt betűkben, az égett hamv-lapon.

El nem perzseltem élted lángodon;
S e képek, mellyeket rólad veszek:
Játékból rajzolt kígyó-alakok,
Ártalom nélkül ~~enyelgetem velek!~~ *enyelgvén velek!*

~~1811~~

MŰVÉSZET ÉS PÁLYABÉR.

(Függelék.)

Egy boldog földön, szép hon kebelén,
— Sugáros ének hallgatag felén —
Hogy lásson sok bűt, kevés örömet
Egy éjen három kisdéd született.

Egy boldog földön, hol sík téreken,
Terhes kalász és búja fű terem;
Holott a földnek gazdag kebele
Mégmérhetetlen kincsesel van tele;
S a halmokon, cserülte bérez alatt,
Hajló borágon édes must fakad.
Egy nép között, hol éhen veszni kell
A jelesnek, s rá fülánkot lövel
A sziszegő gúny. E nép közt s hazán,
A mély tanácsu sors határzatán,
Hogy lásson sok bűt kevés örömet:
Egy éjen három kisdéd született.

Az éj fényes volt, de zordon-hideg,
A föld színét jég és fagy ülte meg;
Halotti csendben, gyászos pusztaság,
És a bölcsőre nem hullott virág;
De mennyből fényes angyal szállt alá,
S a három kisdédet megcsókolá.

A három kisdéd fölserdült vala,
Lelkén az angyal csókja lángola,

Művészet és pályaber
(törődél)

Boldog nép hörs, dus-gardag tarrományban,
A hol vigatmas vigalom kövex:

Három hisded jön egy éjen világra,
Hogy lásson sol bír, keves örömer.

Gardag földön, hol a sik tereken:

Terhes kalász, illatos fü terem;

Holott a ~~szik~~^{hegy} mélységes kebele,

Megmérheslen kimesekkel van tele;

Es a lejön, gyümölcsös bérer alatt:

Olaj csepeg, mér omlik, muss farad.

Boldog nép hörs, melly büszke Crimerére

Szavás, küzét hogy taraja ősi vére;

Hol nem ritván, éhen s nyomorva vér el

Ki elindul csak szellemmel, csak észszel:

E nép hörsön, ez áldott nép harán,

A mély tanácsu sors határozatán,

Hogy sol bír lásson örömet helyen:

Egy éjen három hisded szülesen.

Az éj fényes volt, de zordon hideg.

Művészet és pályabér
(törődél)

Boldog nép hörs, dus-gardag tarsományban,
A hol vigatmas vigalom köves:
Három hisded jön egy éjen világra,
Hogy lasson sor bír, keves öröme.

Gardag földön, hol a sik terelen:
Terhes kalász, illatos fü terem;
Holott a ~~hegy~~^{hegy} mélységes kebele,
Megmérheslen kimesekkel van tele;
És a lejtőn, gyümölcsös bérer alatt:
Olaj csepeg, mér omlit, must farad.

Boldog nép hörs, melly büszke Crimerére
S avas, küzet hogy tarja ősi vére;
Hol nem ritán, éhen s nyomorgra vész el
Ki elindul csak szellemmel, csak észrel:
E nép hörs, ez áldott nép harán,
A mély tanácsu sor határozatán,
Hogy sor bír lasson örömet helyes:
Egy éjen három hisded járles.

Az éj fényes volt, de zordon hideg.

Léiöt gyönyör nem nyujta senkinek;
 Mli áldás a dusnak, szegénynek átok!
 Aggó sület bus könyje kulla rájok.
 De mins gyakran fényben jö létre, a
 Szegény s gonosz his apja anyja gyászol:
 Zaj, hir nélkül, homályban és alans,
 Megváltás süil a kunyhó és a járszol.
 Most is így vol, a szegény fiatal:
 Tündérek kegye nyugvél gardagon.

És a mins fölsendület mind a hármán:
 Kísér a kúr, a melly lángolt bezárann.
 Nyilatkozék az isten a kebelben:
 S járdalak a kens pályán ünnepeken.

A költő ajkán édes dal fakad,
 Újra, terem mins egy szent áradat;
 Majd kúrlang az, melly áshetis, világol,
 És egybe forraszt elvél lelkese;
 Tavaszi nap, a mellytől enged a tél,
 S a sív fagyos és jégburkolos levek.
 Egyik faván feliamattván a hólat:
 Figyelj nép! a másit jövődre jósol!

158.

De a nép lalmávor, ... mulyán tanácsain
Nem kerdi; a jövőre semmi gondja;
A költő dall, - dall szívvelon követnek...
Nem éri senki, bár lelkei lionya.

A festés ül; el van merülve mélyen....
Tényes képek rajongnak képresében;
Es álmais alakkal felruhárván:
Az éles áll szülő hűségbe vásrnán.
Ki a dióség után keresed:
Szegény művés! hajítsd el ecseted!
A melly teremés és csudálat mivel...!
Nalj meg lelled derengő képivel!
Ne tudd, ne tudd: hogy e nép elmegyen
Remered melless néman hidegen;
Ne lásd, ne lásd: hogy a por ünnepi
Vonásidas faróan ellepi!

De a zenészek sorsa jobb falán,
Jó kedvű nép lakován e harán;
Falán van lelke még, hogy átkalértsse:
Mia mond a hur fajdatmas ömlengése?

T. Melly neki zúrtul min a fergeség,
 E Majd min a szelö, csapong, enyeleg.
 S elökiinit arcon s lönyben, savára:
 Mi a sivben el volt temesve, zárra.
 Mégis a min honában szeszenér:
 Hegedijér slejti a zenés...
 A helyen, hogy önné, nemre
 Megerrén, sajja büsrén függene:
 Hangjainál, — s ugy jáj er a tudas! —
 Egy réi bus fiv, — egy réi koshely mulas.

Mellyben si élsek nagy álmat löriön,
 Bellemben és nyomorban hü barátot!
 Az orrág nem e világból való...
 El innen, el! menjesek messe lávok!

S a három művés, három jó barát,
 Gván a vég-bucsinat poharát:
 A nagy hideg világon

S keles felé, elnélet, bujdosos...
 Hol járnak ök?

. . . . Felölök hirt hi tud?

Kérderd meg, a ki országotra fus
 A vérs... holdast... vagy a halál...
 erek
 Egyike tán salátkoror velek?!

Tíz év lerajlott, - gyásros felében
 Merül el az idő hold tengerén;
 Minden csendes, - tán néha megjelent
 Halvány buborék a felületen.
 Emlékezés a halvány buborék,
 Mellyben felsünnik a múlt árnya, seje,
 Hlanem az is, ahig hogy támadon
 Szélljel-pattan, - s mindennek vége, vége!

Tíz év lerajlott; tíz év vajmi sok
 Ha éjék és napok kiunal jövőnek;
 S minő kín az, mit a lángész visel..!
 Ha siltva van a'dornai iskenének!
 Üldöve sors, ember mindenfelől.
 Az olár is mellyet valos ledől,
 És a türet, mit nagy élefigese:

Elfújja a szerevelenség szele!

Et bujdosót hol vaunak a világon?
Három felől im itt jön mind a három!

Erek-e ök...? Nem! szenvedésivel
Er ar éles bár törnyen megviselet.
Még sem rövid tíz év kell rá, de szírad:
Idomitusi ily lelki, tessi váras!
Es mégis ök! a rongy a mellybe jának.
Beillit még ürülyi dísz-nukának,
A szív s lélek lépess, dula volka mellek:
Mű örüben, néman, vakon viselnek!
Ah! hogy imé egymásra ösmerének:
Van-e orul hála adni ar égnel...?!
Ha hi látná ezt a találkozás,
E hangra, e mosolyra, es öröme:
Kébelében a szív sepedne meg...
Almás, nyugrás elvessene örökre...!
Jer ide jér, híres nép! s légy revély
Három dicső fiad szemléletére...

De redd esedbe a mi' iva van:
 Hogy telkiül ar égve Abel vére!

Ej' van, — fényes s csillogó, minn milos
 Et három holdas művész süleer;
 Hosszok telkörben lép fényes napot,
 S bár nem lass az kelis mos. meleges:
 Legyen az éles keserü, viedeg,
 De kérdöt meg nem hajlit senkinel...

Boldog ki gondos nyugalom után
 Meglátja a szép hajnal mint hasad;
 Boldogabb kinet álom s éj örök,
 S nem tudja: hogy mitör lesz viradaa...!?

Hernyó volnál...

Hernyó volnál, pille lerrél,
 Idres, bodros, - elkap a szél!
 A ki meglát mosolyog:
 Hügom-asszony mi dolog...?!

A forró nap el nem égés,
 Ünnepek néked szombas és kedd;
 Csak a fülkór és gitár:
 Kereid hörsz a mi jár!

A hol elmogy, néreket arra,
 Az is a ki nem akarja!
 Megigéri szép szemed:
 A hie csak ráveszed!

Illatos lég..., tünteri álom!
 Fülemlé minden ágon;
 Egy, mi benne rosz marad:
 Hogy rövid leg a nyarad!

164

177

A léli éjnek zordon bájinal,
 A festész mélyen elmerülve áll;
 És elfeledve szenvedést, panaszt:
 Merész ecsettel fennen festi azt;
 Szaván, a vak zenészre ráfuvall,
 A lelkesület szent fuvalmival;
 Bájos hang ébred néma hangszerén;
 Hattyúdal a csikorgó éj felén!
 Az örült költő szirtoromra ül,
 És mintha ezren állanak körül:
 Zavart eszmékben mond kínos regét,
 Leírván benne gyászos életét.

És csend leszen ... a gyöngé nesz kiholt. —
 Az életen hű útítárs ki volt:
 Rongy, meztelenség, lelki testi bű
 Között a három koldús összebű....
 Az éj olyan szép és olyan hideg!
 A szenvedőkre álomszél lebeg;
 S alunni kezd a kínok élete....
 — Légy üdvöz lágy szender lehellete!
 Fáradtak ők, hadd szenderegjenek!
 Jó éjszakát ... az éj igen hideg....

EMLEKEZET.

Mért tűnsz elém szelid emlékezet
 A boldog mult mosolygó képivel?
~~És hol a halvány arcomat,~~
 Nyájas sugárod nem deríti fel!

Busz lelkemet

s halvány arcomat,

~~165~~

T
E
1

Ki egykor

~~165~~ mint én, ~~165~~ olly boldog vala,
S többé reménye sincs, hogy az lehet;
Annak felejtés ad csak enyhülést,
Nem a te képed jó emlékezet!

A SZELLŐ.

1830.

„Merre, merre hűvös esti szél!
Tán lakodtól messze tévedél?”

„Vén Karpátok éktelen fején
Túl visz útam, arra szállók én!”

„Háld: hol a mogorva tél nyaral:
Gyenge szellő fergetegbe hal!”

„Kósza fergetegre tán ügyel,
A ki vércsatába mégyen el?”

„Vércsatába? vissza vakmerő!
Bajnok kell a harcra és erő!”

„Vércsatán születve nemzeted:
Harczerővel álda istened,
S a csatára férfikar ha kell:
Átok érje, a ki vesztegel!
Régi szomszéd, túl az ormokon,
Védelemre vár a hős rokon!”

„Csacska szellő, hadd a hőködést!
A ki úgy sem képes ütni rést

208

166

A szello. 1830.

- , Merre, merre hívös esti szél?
Mész siess nagy, tán elcsúszol?!
"
- "Vén karpátot hódlepett fején
Tulvis úsam, ama mégycék én!"
- , Né menj, - hol a zordon sél nyaral:
Gyenge szello a viharba hal...!
"
- "A viharra, bár zugjon dühvel
Ki csasába térsül, nem ügyel!"
- , Te, csasába? visnavarmerő!
Bajnok kell a harcra és erő!"
- "Csatákon sültetve nemreced:
Nem illő, hogy rablyád nem lened!
Ha oda hős kardja, melle kell:
Gyalárat rá a hi veszeget!
Régi trombit! túl az ormoson,
Segítségre vár a hős rodon!"

„Csacska szellő, hadd a hőstüdesi!
 Utad eddig harmat öntöze,
 Járj be a réi hímek tájaira,
 S menj aludni a lombok liőre!”

„Azot rapad gyáva! én megyek...
 A meddig tart gyenge életem:
 Hüvöm a hős irradt homlokára,
 S a zászlótat fennem lengetem!
 Nagy hirőlélül ismét a babér,
 Es hirőlél a föld elselül...
 Nagy ha a sors mindent vesni hágy
 S elhullhat a négső emberig:
 Akkor öre a nagy sírhalom
 Gyánfűreim híven síratom.

S ha élte hornom nem lehet,
 A melly kére volt szerelmemes:
 A nagy síra hívom a vihar,
 S estüvöre nyugtra kétli kar:
 Megtanítom: — és az elűfáll,
 S járva a föld s ég határinál:
 Harsogtatja merré elmegeen:
Sírszelen neje sorsod ez legyen!

168.
~~167~~
ÉJI VIOLÁK.*Köszöntelek, te*

csendes tiszta éj!
Lelkem beszél, ajkam megnyilni fél....

Az elnyugvó *alkonyrak, égve*
Felejtett mécse véglobbot vete;
Véglobbot a halvány világu
Esthajnal élete ...!

Keblema S a kék hullámu messzeséget
S ismét Elöttem míg homály borítja:
 vágy el-elszorítja
 a régi kinnal éget!

Feletted, messze szép táj!
Lebeg bús lelkem szüntelen;
Bár megpihenni nem tud,
Mint a madár sík tengeren,
Kéj és kín rajtad összefut,
S rád emlékezmem úgy fáj...!

Elégve majd esthajnalomnak
Halvány világu élete:
A zaj, halk szívütésre válik,
Halk szívütésben mind halálíg
Él a táj emlékezete....

Ah, rajta egykor nem merengek!
Elsötétült szemem nem látja;
Hullámzó képét elfelejtem....

170.

~~170~~

A hold emelkedik keletről...!
 Tündér menyasszonyként, feje
 Ezüstlő fürti földig érnek;
 Förösztvén lágy hullámiban
 Képével bújdosó kis érnek.
 S a csöpp, enyhe harmat képében
 A szomjú föld áldása léssen,

Keblem világa holdas éjszaka,
 Hullámzó érzeménye csermely-ár;
 A rózsafényű képzelet
 Rezegve rajta mint a holdsugár,
 S fölszíva tiszta csöppjeit:
 Mint virágnak harmathullása,
 Dal lesz szomjú keblem áldása,
 És a dal engem boldogít.

*

Alusznak a füvek, virágok...
 Közöttök halkán énekelve csak
 Az éji ör szalad sietve,
 Az éber éji ör, a kis patak.

Lelkem viraszt, — miként az éji ör,
 És messze jár gyors gondolattal.
 Köszöntve éjfél és korányt,
 Harmatot, csendet, holdsugárt:
 — Hangosan fel-felesattan a dal...!

191.

~~198~~

*

Csodás, nevelen érzelem
Beszélget titkosan velem,
Melly öntudatlanul kihoz,
Sírok bogácskóróihoz.

Kit látogassak én meg itten?
Még nincsenek halottaim,
Szív-képek, ifjú álmaim
Társalognak velem meghitten...!

El innét...; ott az én helyem, hol
A bűgő vadgalamb lakik;
S meleg fészében a csicsergő
Madárka dalrul álmodik:
Vadszőlős fészkes halmokon,
Hisz én is dalról álmodom!

S az első fénysugárral
Kelő dalos madárral:
Elmondom én is *álmodat,*
Melly szívem hajnalig kísérte;
És a felébredő korány,
Mint egy szerelmes kis leány,
Pirúlva összecsókol érte...!

EMLEKLAPOK EGY ASSZONYHOZ.

~~Feléd, nem vonza szívem semmi vágy!
Azt hittem egykor, hogy szerettelek;~~

172

Egy magyar poétához.

I.

Ha megpillantom a lapot
 Sasábjain neved:
 Elolvassás nélkül tudom
 Avult eszméidet;
 Mert egyre-másra, verseid
 Során nem látni másé:
 Minis egy kopottra énekelt
 Úres hasonlítás.

Köt. 110

7
8
1

6

173.

163

Két szó kínoz kegyetlenül.

S te, két szót untalan;

Ég és leány, kezed között

Mi szörnyü kínba' van!

Nap, hold ~~csillagok~~ s millió csillagnak is

Van addig melege:

Mig hölgyed ~~szép lesz~~ szép lesz, mint az új

Teremtés reggele!

Lányod ha sír, ásit, nevet,

Eszik, iszik, ~~szalad~~ szalad:~~Mellette elmaradni és~~ *Szívárványból csinál sz neki*
~~S csillagnak nem szabad~~ *Szoknyát és szárnyakat!*

Ajk, szem, fül, orr, fóg és köröm,

Szerelmed angyalán,

Az égben készül, még pedig

Megrendelés után.

Hétszer jaj annak, a ki ~~ga~~ *tán*

Olvassa verseid:

Mert ~~előtte~~ ~~előtte~~ *ég és leány*

Rögtön sokat veszít.

Meg az ~~Szívében ajkán hülni fog~~ *Meghül nála a szerelem,*
~~Szerelem~~ *imádkozás;*

Isten bocsássa bűnödöt

Szerencsétlen dudás!

S költőnek csúfol a világ!

Felőlem ám legyen...

Bár erre ~~szerelem~~ *gúnyosan nevet*

Apoll a szent hegyen;

És mintha hallanám, minő

Józan tanácsot ad:

Akaszd
Lantod mellé — magad!

Fűzfára szaporán

II.

Versgyártási kinodban, így
Föllengezél minap :
— Mellyért a halhatatlanság
Még üstöködbe kap! —
,Ha kedvesem mosolygva sír
Szép mint a májusz-ég;
Mellyen lehulló csepp között
A nap sugára ég!'

Beh meglepő egy gondolat!
Mi új, mi nagyszerű!
Gyémánt foglaltványt érdemel
Benne ~~■~~ minden betű!
Csak azt fájlalja a világ
Kimondhatatlanul:
Hogy itt a dalnak vége van
Egész váratlanul.

No de se' baj! bevégzem én:
Az ég ha sír s nevet,
Az az, ha ejt napfény között
Nagy eső-cseppeket:
A zöld halom s a sík mező
Növényeit, — vagy a
Mi versedről is szent igaz, —
Elcsapja a r a g y a!

A csalogány és a Sas.

Hegedűszóban szép meséi jelennek
Sz. Dávid.

Lombos liget hajlongó sudarán,
Busongva ül a néma csalogány;
Meleg sugar, szellő s a bújó fáék
Enekre most ajkán nem ragadák.

„Mi lesz madárkám, kedves dalnokom!?”
— Szólis a Sas nyájas hangolon,
Tavaszi mosolyg; a halmon völgyeten
Az éles szár alatta megjelen;
Még a bogár is örömbé merül,
Te vesztegels s bánlódol egyedül?
Dalolj, hadd halljam zengő hangodas,
Mellyre erer szív hü vízhangos ad!”

„Királyom! — a bus csalogány felet,

Keblem dalai én kinek zengjem el?
 A szárnyas nép nem, sőt meg félbreis,
 Ki is gúnyol gyakran zengelmemre!
 E félbreis's sive mig kasa,
 — A dalokat nincs mélyebb bánata! 66

A sas, aror felel mire mosi hallott:
 Almélhodván, imigyen ad parancsot:
 „Holnap, korán hajnalba, szárnyas népem
 Magam körül, udvaromban szempléljem!
 Énekelj nekik, hadd lássam meg én:
 Min érez e nép köztöm éneken! 6

A szarka rögsön nagy gyűlés csereg,
 S mind felgyűmel a szárnyas seregek,
 Erdőt, merőt, virek madarai
 Leszlepipülnek a dal hallani;
 Vén cserágon ül a király maga,
 A bus madarról szól a dal sava:

Virágos, árnyas erdő!
 Vigan fusó paras!
 Epeve várta sive mig
 Hozgy újra lássalak!

Itt éle kis családom...
 Oh régi szép napok!
 Akkor jivembe' bánat
 Helyett öröm talos!

Dallét, Szeretnem, ittam
 É hajnal harmatás;
 Minden falomb tanyám vol,
 Minden madar barát.

S ah, most bek más az erdő!
 É néi és a parasz!
 Nem olyan két az ég is
 Virág, lomb hervatag...

Most a bus gerlicrével
 Gyárban foly élesem:
 Mer ah, Berelmi párom
 Többé fel nem lélem!

A bus Berelmi ének néjivel
 Író a király: — a szárnyas nép figyel, —
 Néjem! Imé dalok a csalogány,
 Birálgatok meg ör egymás után!

I mond, - felébredvén, - az alvó bagoly:
 Az ének tárgya nem elég komoly!

A gólya ekkép ejté sraveris:
 De só a mi só, mondott valamis...

És felkiált borzals tollal a vérese:
 Más sem tárgy, hogy a orétras ne értse!
 Nem teli párjais az ének szerénis,
 No bizony, kán mi érték meg szegénye!?

Nem szeretem, hogy harmatos iszik,
 Mers egy bosszorkány monda a kavik.

A gerle búgott: másnaé még se kell
 Felháynni a természeti hibák!
 A rét felől ticsinylön énekel:
 Ser felbossans sor jó ludas, libák.

A kalut így: családor emleget,
 Nekem igaz nincs, hanem még lehet!

~~Es a südés fajd. trefás enede~~
~~Engem igazán megnevezett...~~!

179.
 És a süret sajt: tréfás, vig dala,
 Jól megnevezesem haha haha!

A banka nem mondhatja néki: éjen!
 Mers önféltés, honai piszabolni ségyen!

,Eleg, elég...!' mond a madárlivály
 — szeméket bosznis villogásinát —

,Bolvársalan nép! hát így has read
 A dalmot hava? ehkéj értesd őt?
 Nem hallot egy méltányos közasor?

— Kölsöm! ne énekelj e nép előtt!

Ti nem vagytok méltóak arra hogy éltek!

Odu, mocsár s ocsmány dög kell sinéttel!

Nem költésnek s dal, — si bárgyuk, varok...

— Hah! színem előtt kalandjátok !!

Egy ippu párker.

Szívesemet vágya léisölk,

Mi volna még álmosok:

Kül az alsár zsámolyánál

Keret fogva állások ??

Külön, ha his bujdosó ér
Vála eddig élnek;
Melly a sikkis rengesegben
Czél s kedv nélkül leveleg.

S egyetemen cseveg, csillog
Hullámrít e gyors pasak;
Kebeléé önnevelé
Virágzirmot hajlanak.

Serebmetek sarka riunnel
Majrolgásja a jövöt,
Szép álomléni minden óra
Büvös, bájos aszru öl.

Szerep küségé, boldogságos
Hagyjon hátra e varázs!
A fényes láng ellobog bár:
Maradjon meg a parázs! —

— — —

És felkárógott a holló-sereg:
Barna tollunkat mért csufolta meg?

A gerle bűgött; másnak még se kell
Természeti hibáját hányni fel!

A lúd: rétünkről nem jót énekelt,
Hogy tudja, holott rajta nem legelt?

Égetni kell, ha harmatot iszik,
Mert úgy boszorkány! — szóla a kuvik —

Az ölyv: nem igaz a mint mondva van:
Hogy a madár mind barátságatlan!

És a süket fajd: szép volt éneke
Engem egészen megneveltete!

Megró a banka költőt, éneket:
Saját erdőhonát mocskolta meg!

„Elég elég!” — szólt a madárkirály,
Boszús szemének villogásinál —
Boldogtalan nép! hát ekkép hat-e
Lelkedre a költőnek éneke?

Imígy érted, imígy fogod fel őt?

— Költöm, ne énekelj e nép előtt! —

Almos bagoly, sötét odúba menj!

Hítvány banka te, rajtad semmi szenny?

Bíralsz te fajd, egy szót sem hallva bár?

Menj léha gólya, van férges mocsár!

Élődjetek gyász hollók, a dögön!

Füvelj bárgyú lúd a sovány gyöpon!

Költöm, e népek hallgasson dalod!

— Hah! . . . szímem elől takarodjatok!

181.

170

JÉGVIRÁGOK.

Fehér világ . . . fehér világ !

Hogy nem ~~te nem most fehér~~ nyílik most fehér lilium?

Szebb volnál most te is, te is,

~~hisz~~ Halvány arcú menyasszonyom!

Emlékezem : midőn megláttalak :

Piros virággal tele volt kezem ;

Halvány angyal . . . ~~s piros~~ nyíló piros virág!

Emlékezem , emlékezem :

Virágimat széllyelszórtam vala

Érted, ~~ajdalmok~~ bánat fehérlo' liljoma!

Tudtam hogy meghalsz . . . és szerettelek !

S hogy elhulltak az őszi levelek :

Te is lehulltál vélek . . . oh !

Most én halottat szeretek,

Hisz én is majd halott leszek . . .

Fehér, minő a hó. —

*

Oda van a virágok ~~bambó~~ szirma!

Tosztva az Az ág is ~~fosztva~~ levelétül ;

~~érzékellen~~ A hideg, az érzékelen

Kövön, mégis ifjú moh zöldül.

De azt nem napfény növeli :

A síró ég ~~ek~~ könnyei bus könnyei.

Ollyan az én szívem mint a kő,

Érzékellen, hideg, kemény!

120

Öröm sugára nem kel rája,
Te öntözd fájdalmam könyárja!
— Ha nőne rajta új remény!

*

Minő jó vagy te nyugtató tél!
Alusznak a füvek, virágok;
Nem hervasztja meg rágó féreg,
Nem zúg dúló vihar reájok.
Beh jól van ~~halottnak~~ a halottnak *dolga!*
Beh szép fehér a sírhalom!
Alig várom, hogy lenyughassam; —
Ott én sok szépet álmodom!

*

*Pusztulva áll,
Míg,
A melly csupán*

Mégis, mégis...! a ~~bercezi~~ *bercezi* tölgy. a *bercezen*
~~Nincs~~ *Nincs* nincs ~~tomb és zöld levele~~ *rajta zöld;*
~~Nincs~~ *Nincs* ott maradt a sárguló gyöngy,
~~Ki rajta fájdalom-növel!~~ *kinjára nőtt.*
Tél, ki elvitted a tölgy örömét,
Fájdalmat is miért el nem vivéd...?

Hideg sír, néma sírhalom!
Nem lesz-e benned fájdalom...?

*

Hideg sír, fájdalom van benned!
Hisz azt mondják: hogy éjjél-tájban

183.

~~182~~

Mély kebled elhagyják a holtak,
S kísértenek fehér ruhában.
mért kelnének föl, ha a föld alatt,
Kín nem zavarná csendes álmukat...?

Meglesem én a temetőt,
A sírnyitó órát megvárom...
S ha feljö fehér gyöngyvirágom:
Soh' sem bocsátom vissza őt!

*

Vártam, nem jött fel, ... ah dehogy van,
Sírban nincs fájdalom, nincs élet!
Jó vagy te sír, jó vagy fagyos tél,
Csendesen kibékülök veled....!

*

Ajtóm elé két koldus jára,
Két inségben megtört alak;
A süket látta társa könyeit,
Sohajt, nyögést hallott a vak;
De vezetőjét hirtelen
Elveszté a világtalan;
És ülvén a sövény alatt:
Rimázkodott, várt hasztalan!
Megszánta végre egy emberbarát,
Némán elvette nehéz bútorát;
Vezette kézen fogva, nem botján,
És elaltatta puha nyoszolyán....

184

Mi jó

■ vagy ● tél! elküldötted neki
 Vezetőül a fagyos halált . . .
 Jó vagy te sír! ki nyújtottál neki
 Puha homokodban nyoszolyát . . .

*

Mi az a vakító fehérség,

~~Wolgyet~~ Völgyet, halmot ~~elfedez~~ *melly elfedez?*

Nem hó: az; ölyvtül összetépett
 Fehér galambok pelyhe ez!

Az én galambom is fehér volt,
 Mint az új hó olly, tiszta, hű;

Én ~~ör~~ ajkimból ~~életem~~ *étettem őt,*

S lám . . . összetépte az ölyü!

*

Ne félj: a holt föld kebelében,

Épségben ér tavaszt a mag;

Ne félj: vastag jéglömlőczében

Utát folytatja a patak!

Ne félj: a megnémült madárka

El nem felejtí énekét;

Ne félj: az ember mindörökre

Felejtí — búját, életét!

*

Ollyan vagyok már én mint a fa,

Mint az erdő lomboatlan fája;

44/1

Melleyen ~~Elhagyták a zengő madarak,~~ holló-sereg tanyázik
S nem jár dalos ~~S holló-sereg telepszik rája~~ madárka rája.

Örömm, e zengő ~~madarak~~ madárkák
Hogy el is hagyták szívemet!
Ott ~~Rei~~ a bánat, e fekete
Holló-sereg ~~telepedett~~ foglalt helyet!

*

Lesújtott ~~Sújtott~~ a villám; ~~gyászos~~ szén és üszök
Maradt a büszke tölgy helyett;
Kopár sziklák ~~szikla rombolás szikla~~ mellett, omló vízár
Vágott a föld ~~amely sebet~~ keblén sebet.
Kopár sziklák, vizszaggatást, ~~sziklák, gyászos szén~~ és hamvat,
Szép fehér hóval a jó tél ~~betett~~ betakarogat.

TO
A halál puha ~~Puha homokkal a jó sír befed~~ hant alá feket!

*

Ki nem keres nyiló virágot,
Kit nem bánt a vihar zugása:
Völgyet, halmot bolyongjon össze,
Hogy a fehér halottal lássa...!

~~En~~ Nem szeretem ~~a virágot~~ én a virágot,
Szeretlek téli pusztaság...!
Illyen fehér volt arca, keble!
Fehér világ... fehér világ...!

186
Tartalom.

Meleg forrás.	9
Halászfelsz.	11
Vallomás.	13
Megnyugvás.	16
Eji kép.	17
A pazarhos.	19
A költő.	22
Vépdalok. I-XVII.	23
Az első ibolyához.	37
Lancs és korona.	38
Papraforgóé. I-V.	45
Barátom halálán.	48
A fecskéhez.	50
Keresztleány.	52
Hárfám	53
Kemere Miltóshoz.	54
Bedő.	61
Szelem.	63
Elmélkedés a kancsó felsz.	64
Oh.	69

Küerdés	69.	187
Varro' leány.	72.	
Possadal.	74.	
Beteliem...	76.	
Mohos váromladékon 1-IV.	79	
Siremlék.	85.	
Sivemher.	86.	
A költő végátma	90	
Pusztán.	92.	
Mj évtör.	95	
Femesői hangok.	96.	
Csalások 1-IV.	114	
Kononó.	117.	
Enekek:		
Reggel 1.	118.	
Este 1.	120.	
Mjilevél egy hölgykőr.	121	
Femesős.	125.	
A hangyárhöz.	128.	
Elesem.	131.	
Ar erdei lak.	133.	
Afűség.	136.	
Apelejes.	138.	
Ar ujonoz.	138.	
Elmoudhasnám	140	

Harangszó. 1-XII.	141.
Levél Pogány Karolinához.	151.
A Vir lánnya.	155.
Ejtelmes.	158.
Öszi képek 1-VII.	159.
Majusban.	166.
Néprománia.	168.
Öszi emlékem.	171.
Arverésen.	172.
A lány keresztőnének való.	175.
Nániház 1-V.	178.
Hozzá.	181.
Divasos kölső.	182.
Levél Petőfikez.	187.
Karácsonkor.	192.
A dalnok.	193.
Emléklapok egy asszonyhoz.	195.
Művészet és pályabér.	199.
Hernyó' voltál...	206.
Emlékezés.	207.
A szello.	208.

189.

Eji violák.	210.
Egy magyar poéta'hoz.	215.
A csalvány és a sas.	219.
Egy ifju párhoz.	223.
Légyvirágok.	225.

189.

Eji violák.	210.
Egy magyar poéta'hoz.	215.
A csalgány és a sas.	219.
Egy ifju párhoz.	223.
Légyvirágok.	225.

